Online Dermatologie

2

Eczeem: behandelingen en medicijnen

Zalven zonder hormoon, verband, lichttherapie, tabletten en injecties

Inhoud

Elke folder is ook los te krijgen. In de PDF kun je via de bladwijzers direct naar een folder springen.

Tacrolimuszalf	3
Pimecrolimuscrème	6
Natte omslagen, verbandkleding en wet wrap	9
Lichttherapie bij eczeem	12
Tabletten en injecties bij ernstig eczeem	14
Tabletten en injecties bij kinderen met ernstig eczeem	17
Ciclosporine	20
Methotrexaat	24
Azathioprine	27
Mycofenolzuur en mycofenolaatmofetil	30
Dupilumab	33
Tralokinumab	37
Lebrikizumab	40
Nemolizumab	43
Upadacitinib	46
Abrocitinib	49
Baricitinib	52

Tacrolimuszalf

Een ontstekingsremmende zalf zonder hormoon bij eczeem

Het doel van deze folder

Deze folder is voor mensen die tacrolimuszalf gaan gebruiken bij constitutioneel eczeem, ook wel atopisch eczeem genoemd, en voor ouders van kinderen die deze zalf krijgen. Je leest wat tacrolimuszalf is, hoe je smeert, welke bijwerkingen kunnen optreden en waar je op let.

Wat is tacrolimuszalf?

Tacrolimus hoort bij de calcineurineremmers. Dat zijn ontstekingsremmers zonder corticosteroïd, dus zonder hormoon. De zalf remt de afweercellen in de huid die bij eczeem te actief zijn. Daardoor worden roodheid en jeuk minder.

Tacrolimuszalf maakt de huid niet dunner. Daarom is de zalf geschikt voor plekken waar je liever niet lang hormooncrème smeert, zoals het gezicht, de oogleden, de hals en de plooien. Je kunt de zalf ook gebruiken om nieuwe opvlammingen te voorkomen.

De zalf bestaat in twee sterktes: 0,03% en 0,1%. De zalf is alleen op recept verkrijgbaar.

Voor wie is tacrolimuszalf?

Tacrolimuszalf is voor matig tot ernstig eczeem, als hormooncrème niet genoeg werkt, niet goed verdragen wordt of niet goed past, bijvoorbeeld omdat je lang op een dunne huid moet smeren.

- Kinderen vanaf 2 jaar: alleen de sterkte 0,03%.
- Vanaf 16 jaar en volwassenen: 0,03% of 0,1%.
- Voor kinderen jonger dan 2 jaar is tacrolimuszalf niet geregistreerd. De arts gebruikt het dan alleen in uitzonderlijke gevallen.

Gebruik de zalf niet als je allergisch bent voor tacrolimus. Vertel het je arts als je een ziekte hebt waarbij de afweer verlaagd is, of als je medicijnen gebruikt die de afweer remmen.

Zo smeer je

1. Was en droog de huid goed. Smeer op een droge huid.
2. Smeer een dun laagje op de plekken met eczeem, ook in het gezicht, in de hals of in de plooien als dat nodig is.
3. Smeer niet in de ogen, de neus of de mond. Komt er zalf in, veeg die dan weg en spoel met water.
4. Smeer niet op open, nattende of ontstoken plekken.
5. Doe er geen verband of folie overheen.
6. Was na het smeren je handen, behalve als je juist je handen behandelt.
7. Ga niet direct na het smeren douchen, baden of zwemmen.

Tacrolimuszalf en vettende crème

Smeer geen vettende crème binnen 2 uur voor of na tacrolimuszalf op dezelfde plek. Dat kan bijvoorbeeld zo: tacrolimuszalf ’s avonds op de eczeemplekken, en de vettende crème ’s ochtends en op de rest van de huid. Blijf de vettende crème elke dag gebruiken.

Hoe vaak en hoe lang?

Bij een opvlamming

Begin bij de eerste tekenen van eczeem. Smeer twee keer per dag op de plekken tot het eczeem weg is. Meestal zie je binnen een week verbetering. Is het eczeem na 2 weken niet beter, neem dan contact op met je arts. Gaat het beter, dan kan je arts adviseren minder vaak te smeren of over te stappen op de lagere sterkte.

Om opvlammingen te voorkomen

Komt het eczeem steeds terug op dezelfde plekken? Dan kan je arts onderhoud adviseren: twee keer per week één keer smeren op de plekken waar het eczeem vaak terugkomt, met 2 tot 3 dagen ertussen. Bijvoorbeeld op maandag en donderdag. Na 12 maanden bekijk je samen met je arts of dit nog nodig is. Bij een nieuwe opvlamming smeer je weer twee keer per dag.

Bijwerkingen

Branden en jeuk in de eerste dagen

Veel mensen voelen de eerste dagen een branderig gevoel, jeuk of warmte op de plek waar ze smeren. Soms wordt de huid wat rood. Dat is een bekende bijwerking en meestal is het binnen een week over. Stop daarom niet te snel. Het helpt om de tube een half uur in de koelkast te leggen voor het smeren. Wordt het branden na een week niet minder, overleg dan met je arts.

Alcohol

Na een glas alcohol kunnen je gezicht of de behandelde huid rood en warm worden, of kan de huid prikken. Dat is onschuldig en gaat vanzelf over.

Infecties

Tacrolimuszalf geeft iets meer kans op ontstoken haarzakjes en op infecties met het koortslipvirus. Smeer niet op een koortslip of op blaasjes. Zie je snel uitbreidende blaasjes of ronde wondjes, vaak met koorts? Bel dan dezelfde dag je huisarts. Dit kan eczema herpeticum zijn.

Andere bijwerkingen

- Tintelingen of een doof gevoel op de smeerplek.
- Puistjes, rosacea of donkere vlekjes op de behandelde huid.
- Zelden gezwollen lymfeklieren. Laat die door je arts bekijken.

Zon en zonnebank

Beperk het zonlicht op de behandelde huid. Gebruik zonnebrandcrème en bedekkende kleding als je naar buiten gaat. Ga niet onder de zonnebank. Krijg je lichttherapie, dan gebruik je daarnaast geen tacrolimuszalf, tenzij je arts anders zegt.

Is tacrolimuszalf veilig?

Bij smeren op de huid komt er heel weinig tacrolimus in het bloed. Er is geen bewezen verband tussen tacrolimuszalf en kanker. Omdat er nog geen definitieve conclusies zijn over gebruik van vele jaren, is het advies: gebruik de laagste sterkte die werkt, smeer niet vaker dan nodig en alleen op de plekken met eczeem. Laat nieuwe plekjes of veranderingen op behandelde huid door je arts bekijken.

Vaccinaties

Je kunt je laten vaccineren, ook met het rijksvaccinatieprogramma. De productinformatie noemt geen wachttijd. Heb je veel eczeem, overleg dan met je arts wat het beste moment is.

Zwangerschap en borstvoeding

Volgens de bijsluiter gebruik je tacrolimuszalf tijdens de zwangerschap alleen als het echt nodig is, en wordt borstvoeding tijdens de behandeling afgeraden. Europese eczeemdeskundigen vinden tacrolimuszalf wel veilig in de zwangerschap en bij borstvoeding, omdat er zo weinig in het bloed komt. Smeer niet op de tepels als je borstvoeding geeft. Bespreek het altijd met je arts.

Andere medicijnen

Tacrolimuszalf geeft weinig problemen met andere medicijnen. Smeer je een groot deel van de huid en krijg je medicijnen zoals erytromycine, itraconazol, ketoconazol of diltiazem? Vertel dan je arts of apotheek dat je tacrolimuszalf gebruikt.

Bewaren

Bewaar de zalf beneden 25 °C. In de bijsluiter staat hoe lang de tube na openen houdbaar is.

Veelgestelde vragen

Hoeveel zalf smeer ik?

Een dun laagje dat de plek net bedekt. Als maat kun je de vingertopeenheid gebruiken: een streep zalf over het laatste kootje van de wijsvinger is genoeg voor een stuk huid zo groot als twee handpalmen.

Mag ik ook hormooncrème smeren?

Soms adviseert de arts beide: bijvoorbeeld hormooncrème op het lichaam en tacrolimuszalf in het gezicht, of eerst hormooncrème en daarna

tacrolimuszalf als onderhoud. Meng de middelen niet en smeer ze niet tegelijk op dezelfde plek.

Ik ben een keer vergeten te smeren. Wat nu?

Smeer de volgende keer gewoon zoals afgesproken. Smeer niet extra om het in te halen.

Wordt mijn huid dunner?

Nee. Tacrolimuszalf maakt de huid niet dunner, ook niet bij langer gebruik.

Mag mijn kind zwemmen?

Ja. Smeer niet vlak voor het zwemmen. Spoel na het zwemmen af, dep droog, smeer vettende crème op de rest van de huid en smeer tacrolimuszalf op het afgesproken moment.

Mijn smeerplan

Sterkte: 0,03% / 0,1% (omcirkel).....

Plekken:.....

Bij een opvlamming: ……. keer per dag, tot.....

Onderhoud: op (dagen).....

Vettende crème: welke en wanneer.....

Contact met mijn arts als:.....

Neem contact op met je arts bij:

- eczeem dat na 2 weken smeren niet beter is
- branden of jeuk dat na een week niet minder wordt
- gele korstjes, pus of andere tekenen van een infectie
- een koortslip of blaasjes op of bij de behandelde huid
- gezwollen klieren, of nieuwe plekjes of veranderingen op de behandelde huid
- zwangerschap of een zwangerschapswens

Bel dezelfde dag bij:

- snel uitbreidende blaasjes of ronde wondjes, vaak met koorts of ziek zijn. Dit kan eczema herpeticum zijn.

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

Samengesteld door dr. Annemie Galimont, dermatoloog, naar de productinformatie van tacrolimuszalf (EMA en CBG, 2024 en 2025), de NVDV-richtlijn Constitutioneel eczeem (2025), de NTvDV-consensus Stapsgewijze topicale behandeling van constitutioneel eczeem (2025) en het ETFAD-standpunt over eczeem, zwangerschap en borstvoeding (2019). Uitgave: onlinedermatologie.nl, oktober 2026.

Pimecrolimuscrème

Een ontstekingsremmende crème zonder hormoon bij eczeem

Het doel van deze folder

Deze folder is voor mensen die pimecrolimuscrème gaan gebruiken bij constitutioneel eczeem, ook wel atopisch eczeem genoemd, en voor ouders van kinderen die deze crème krijgen. Je leest wat pimecrolimuscrème is, hoe je smeert, welke bijwerkingen kunnen optreden en waar je op let.

Wat is pimecrolimuscrème?

Pimecrolimus hoort bij de calcineurineremmers. Dat zijn ontstekingsremmers zonder corticosteroïd, dus zonder hormoon. De crème remt de afweercellen in de huid die bij eczeem te actief zijn. Daardoor worden roodheid en jeuk minder.

Pimecrolimuscrème maakt de huid niet dunner. Daarom is de crème geschikt voor plekken waar je liever niet lang hormooncrème smeert, zoals het gezicht, de oogleden, de hals en de plooien. De crème bevat 1% pimecrolimus en is alleen op recept verkrijgbaar.

Voor wie is pimecrolimuscrème?

Pimecrolimuscrème is voor licht tot matig eczeem, vanaf de leeftijd van 3 maanden. De arts schrijft de crème voor als hormooncrème niet goed past: als je die niet verdraagt, als die niet genoeg helpt, of voor het gezicht en de hals als je daar vaak hormooncrème zou moeten smeren.

Gebruik de crème niet als je allergisch bent voor pimecrolimus of een van de andere stoffen in de crème. De crème bevat onder meer propyleenglycol, cetylalcohol, stearylalcohol en benzylalcohol. Vertel het je arts als je een ziekte hebt waarbij de afweer verlaagd is, of als je medicijnen gebruikt die de afweer remmen.

Zo smeer je

1. Smeer een dun laagje op de plekken met eczeem en wrijf het zacht in. Dat mag op alle plekken van het lichaam, ook in het gezicht, in de hals en in de plooien.
2. Smeer niet in de ogen, de neus of de mond.
3. Smeer niet op plekken met een infectie, zoals een koortslip of gele korstjes.
4. Doe er geen verband of folie overheen.
5. Was na het smeren je handen, behalve als je juist je handen behandelt.

Pimecrolimuscrème en vettende crème

Je mag direct na pimecrolimuscrème een vettende crème smeren. Blijf de vettende crème elke dag op de hele huid gebruiken, ook als het eczeem rustig is.

Hoe vaak en hoe lang?

Begin bij de eerste tekenen van eczeem, zoals jeuk en roodheid. Smeer twee keer per dag op de plekken tot het eczeem weg is. Stop dan. Komt het eczeem terug, begin dan opnieuw. Zo gebruik je de crème steeds kort, op het moment dat het nodig is.

Is het eczeem na 6 weken niet beter, of wordt het erger? Stop dan en neem contact op met je arts. Die bekijkt of een andere behandeling beter past.

Bijwerkingen

Branden in de eerste dagen

Veel mensen voelen de eerste dagen een branderig gevoel of warmte op de plek waar ze smeren. Soms jeukt of prikt de huid of wordt die wat rood. Dat gaat meestal binnen een paar dagen over. Stop daarom niet te snel. Wordt het na een week niet minder, overleg dan met je arts.

Infecties

Pimecrolimuscrème geeft iets meer kans op ontstoken haarzakjes, steenpuisten, krentenbaard, waterwratjes, wratten en infecties met het koortslipvirus of het gordelroosvirus. Smeer niet op een plek met een infectie tot die genezen is. Zie je snel uitbreidende blaasjes of ronde wondjes, vaak met koorts? Bel dan dezelfde dag je huisarts. Dit kan eczema herpeticum zijn.

Andere bijwerkingen

- Zelden een rood gezicht, branden of jeuk kort na het drinken van alcohol.
- Zelden een verkleuring van de huid of een allergische reactie.
- Soms gezwollen lymfeklieren. Laat die door je arts bekijken.

Zon en zonnebank

Vermijd veel zonlicht op de behandelde huid. Gebruik zonnebrandcrème en bedekkende kleding als je naar buiten gaat. Ga niet onder de zonnebank. Krijg je lichttherapie, dan gebruik je daarnaast geen pimecrolimuscrème, tenzij je arts anders zegt.

Is pimecrolimuscrème veilig?

Bij smeren op de huid komt er heel weinig pimecrolimus in het bloed. Er zijn meldingen van lymfeklierkanker en huidkanker bij mensen die de crème gebruikten. Een verband met de crème is niet bewezen. Wat de crème op lange termijn doet, is niet helemaal bekend. Daarom is het advies: smeer alleen op de plekken met eczeem, alleen zolang dat nodig is, en laat nieuwe plekjes of veranderingen op behandelde huid door je arts bekijken.

Vaccinaties

Je kunt je laten vaccineren, ook met het rijksvaccinatieprogramma. De productinformatie noemt geen wachttijd. Heb je veel eczeem, laat je dan vaccineren in een periode waarin je niet smeert. Smeer niet op de prikplek zolang die rood of gezwollen is.

Zwangerschap en borstvoeding

Volgens de bijsluiter gebruik je pimecrolimuscrème niet tijdens de zwangerschap. Ben je zwanger of wil je zwanger worden, bespreek dan met je arts welke behandeling past. Als je borstvoeding geeft, mag je de crème gebruiken. Smeer dan niet op de borsten.

Bewaren

Bewaar de crème beneden 25 °C en niet in de vriezer. Na openen is de tube 12 maanden houdbaar.

Veelgestelde vragen

Hoeveel crème smeer ik?

Een dun laagje dat de plek net bedekt. Als maat kun je de vingertopeenheid gebruiken: een streep crème over het laatste kootje van de wijsvinger is genoeg voor een stuk huid zo groot als twee handpalmen.

Mag ik ook hormooncrème smeren?

Soms adviseert de arts beide, bijvoorbeeld hormooncrème op het lichaam en pimecrolimuscrème in het gezicht. Meng de middelen niet en smeer ze niet tegelijk op dezelfde plek.

Ik ben een keer vergeten te smeren. Wat nu?

Smeer de volgende keer gewoon zoals afgesproken. Smeer niet extra om het in te halen.

Mag mijn baby deze crème?

Ja, vanaf de leeftijd van 3 maanden, als de arts de crème voorschrijft. De dosering is hetzelfde als bij volwassenen: twee keer per dag een dun laagje op de plekken.

Mijn smeerplan

Plekken:.....

Bij een opvlamming: 2 keer per dag, tot.....

Vettende crème: welke en wanneer.....

Contact met mijn arts als:.....

Neem contact op met je arts bij:

- eczeem dat na 6 weken smeren niet beter is, of dat erger wordt
- branden of jeuk dat na een week niet minder wordt
- gele korstjes, pus, steenpuisten of andere tekenen van een infectie
- een koortslip, gordelroos of blaasjes op of bij de behandelde huid
- gezwollen klieren, of nieuwe plekjes of veranderingen op de behandelde huid
- zwangerschap of een zwangerschapswens

Bel dezelfde dag bij:

- snel uitbreidende blaasjes of ronde wondjes, vaak met koorts of ziek zijn. Dit kan eczema herpeticum zijn.
- een dik gezicht, dikke lippen of benauwdheid na het smeren

In het kort: zo gebruik je pimecrolimuscrème

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

Samengesteld door dr. Annemie Galimont, dermatoloog, naar de productinformatie van pimecrolimuscrème (CBG, januari 2026), de NVDV-richtlijn Constitutioneel eczeem (2025) en de NTvDV-consensus Stapsgewijze topicale behandeling van constitutioneel eczeem (2025). Uitgave: onlinedermatologie.nl, oktober 2026.

Natte omslagen, verbandkleding en wet wrap

Drie behandelingen met verband bij eczeem en het verschil

Het doel van deze folder

Deze folder is voor mensen met constitutioneel eczeem, ook wel atopisch eczeem genoemd, en voor ouders van kinderen met eczeem. Je leest wat natte omslagen, verbandkleding en wet wrap zijn, voor wie ze zijn, hoe lang je ze gebruikt en waar je op let.

Het verschil in het kort

	Natte omslagen	Verbandkleding	Wet wrap
Wat	Een natte doek of gaasje op de huid	Droge kleding van verbandstof over de ingesmeerde huid	Een vochtige en een droge laag verbandkleding over de zalf
Waarvoor	Nattende, vochtige plekken	Beschermen tegen krabben, de zalf op zijn plek houden	Ernstig eczeem dat niet reageert op gewone behandeling
Voor wie	Kinderen en volwassenen	Kinderen en volwassenen	Kinderen van 1 tot 15 jaar
Hoe lang	Enkele dagen, tot de plekken droog zijn	Zo lang als nodig, ook lange tijd	Hooguit 1 tot 2 weken
Wie start	Op advies van je arts	Op voorschrift van je arts	De dermatoloog, met begeleiding door een verpleegkundige

Natte omslagen

Natte omslagen zijn voor eczeem dat nat is: plekken die vocht lekken, met blaasjes of korstjes. Het vocht verdampt uit de doek. Dat koelt, vermindert de jeuk en droogt de plekken in. Op een natte huid smeer je geen vette zalf, omdat vet het vocht insluit.

Zo doe je het

1. Was je handen. Neem een schone katoenen doek of een gaasje.
2. Maak de doek nat met lauw water en wring hem uit, zodat hij nat is en niet druipt.
3. Leg de doek op de nattende plek. Houd hem vochtig en vervang hem als hij droog wordt.
4. Haal de doek na de afgesproken tijd weg en dep de huid voorzichtig droog.
5. Smeer daarna wat je arts heeft voorgeschreven, meestal een crème en niet een vette zalf.

Je arts zegt hoe vaak per dag en hoe lang je de omslagen gebruikt. Meestal zijn het enkele dagen, tot de plekken droog zijn. Gebruik elke keer een schone doek.

Zijn er gele korsten, pus of wordt de plek steeds groter? Dan kan er een infectie zijn. Neem contact op met je arts.

Verbandkleding

Verbandkleding is strak aansluitende kleding van een zachte stof, zoals zijde, katoen of viscose. Je draagt het over de ingesmeerde huid, onder je

gewone kleding of als pyjama. Er zijn shirts, broeken, rompers, handschoenen, sokken en soms een col of muts.

Wat het doet

- Het beschermt de huid tegen krabben. Wrijven kan nog wel, en dat beschadigt de huid minder.
- De zalf blijft op zijn plek en trekt beter in.
- De huid wordt minder geprikkeld door stoffen van buitenaf.
- Veel mensen slapen beter.

Zo gebruik je het

- Smeer eerst de huid in. Trek daarna de verbandkleding aan.
- De kleding moet goed aansluiten zonder te knellen.
- Draag het ’s nachts, en overdag als dat prettig is.
- Handschoenen voor de nacht kun je bij kinderen met een papieren pleister rond de pols vastzetten.
- Was de kleding volgens het wasvoorschrift, zonder wasverzachter. Gebruik een waszak als dat wordt aangeraden.
- Heb je meerdere setjes, dan kun je wisselen en wassen.

Vergoeding

Verbandkleding is op voorschrift van je arts verkrijgbaar. Zorgverzekeraars vergoeden het meestal voor een deel, vaak een beperkt aantal stuks per lichaamsdeel per jaar, met extra stuks als een kind groeit. Vraag je zorgverzekeraar wat je polis vergoedt. De apotheek of de leverancier helpt bij de aanvraag.

Wet wrap

Wet wrap is een korte, intensieve behandeling voor kinderen van 1 tot 15 jaar met matig tot ernstig eczeem dat niet reageert op de gewone behandeling. Over de ingesmeerde huid komt een vochtige laag verbandkleding en daaroverheen een droge laag. De vochtige laag koelt en vermindert de jeuk. De zalf werkt beter en het kind kan niet krabben. Vaak zie je binnen enkele dagen verbetering.

Hoe het gaat

- De dermatoloog start de behandeling. Een verpleegkundige leert je hoe het moet en belt of ziet je tussendoor.
- Je doet het één keer per dag, meestal voor de nacht.
- Eerst kort in bad met lauw water, dan droog deppen.
- Je smeert de voorgeschreven ontstekingsremmende zalf op de plekken met eczeem en de vettende crème op de rest van de huid. Soms is die zalf verdund. De apotheek maakt die dan voor je klaar.
- Dan gaat de vochtige laag aan, nat gemaakt met lauw water en goed uitgewrongen. Daaroverheen de droge laag.
- Na hooguit 1 tot 2 weken stopt de wet wrap en ga je verder met de gewone behandeling.

Waar je op let

- Houd je kind warm. Een vochtig verband kan afkoelen. Daarom is wet wrap niet voor kinderen jonger dan 1 jaar.
- Sommige kinderen krijgen ontstoken haarzakjes of een infectie. Bij gele korsten, pus of koorts neem je contact op.
- Onder het verband neemt de huid meer van de zalf op. Daarom duurt de behandeling hooguit 1 tot 2 weken en gebruikt je alleen de zalf die de dermatoloog voorschrijft.
- Wet wrap kost elke dag tijd en geduld. Vraag de verpleegkundige om tips als het niet lukt.

Veelgestelde vragen

Kan ik verbandkleding zelf kopen?

Ja, maar op voorschrift van je arts wordt het meestal voor een deel vergoed. Vraag je arts of verpleegkundige welke soort en maat bij jou past.

Mag mijn kind met verbandkleding naar de opvang?

Ja. Verbandkleding kan onder de gewone kleding. Leg de leiding uit dat het eczeem niet besmettelijk is.

Wat is het verschil tussen wet wrap en natte omslagen?

Natte omslagen zijn natte doeken op nattende plekken, om ze in te drogen. Wet wrap is een vochtige en een droge laag verbandkleding over de zalf, als korte kuur bij ernstig eczeem.

Mag ik wet wrap langer dan 2 weken doen?

Nee. Onder het verband neemt de huid meer zalf op. Daarom is de kuur kort en begeleid. Daarna ga je verder met de gewone behandeling, eventueel met droge verbandkleding.

Neem contact op met je arts bij:

- nattende plekken die na een paar dagen omslagen niet droger worden
- gele korsten, pus of plekken die groter worden
- verbandkleding die schuurt, knelt of meer jeuk geeft
- vragen over het voorschrift of de vergoeding
- wet wrap die niet lukt of niet helpt

Neem dezelfde dag contact op bij:

- snel uitbreidende blaasjes of ronde wondjes, vaak met koorts. Dit kan eczema herpeticum zijn.
- koorts of een kind dat ziek is tijdens de wet wrap
- een kind dat koud aanvoelt, rilt of suf is onder het verband

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

Samengesteld door dr. Annemie Galimont, dermatoloog, naar de NVDV-richtlijn Constitutioneel eczeem (module Wet wrap methode) en de NTvDV-consensus Stapsgewijze topicale behandeling van constitutioneel eczeem (2025). Uitgave: onlinedermatologie.nl, oktober 2026.

Lichttherapie bij eczeem

Een kuur met UVB-licht als smeren niet genoeg helpt

Het doel van deze folder

Deze folder is voor mensen met constitutioneel eczeem, ook wel atopisch eczeem genoemd, die lichttherapie krijgen of overwegen. Je leest wat lichttherapie is, voor wie het is, hoe een kuur gaat, welke bijwerkingen er zijn en welke combinaties niet mogen.

Wat is lichttherapie?

Bij lichttherapie wordt de huid belicht met ultraviolet licht. Meestal is dat smalspectrum-UVB: een klein, goed werkend deel van het UVB-licht. Het licht remt de afweercellen in de huid die bij eczeem te actief zijn. Daardoor worden ontsteking en jeuk minder.

Lichttherapie geneest eczeem niet. Na de kuur kan het eczeem na kortere of langere tijd terugkomen. Je blijft daarom de vettende crème smeren en volgt de onderhoudsbehandeling die je arts adviseert.

Lichttherapie is geen zonnebank

Een zonnebank geeft vooral UVA-licht, zonder controle van de dosis. Dat helpt niet tegen eczeem en vergroot de kans op huidkanker. Ga daarom niet onder de zonnebank, ook niet tussen de kuren door.

Voor wie?

Lichttherapie is een gewone volgende stap voor volwassenen met eczeem dat met goed smeren niet genoeg verbetert. De dermatoloog schrijft het voor. Bij kinderen is te weinig bekend over het effect. Daar wordt het daarom zelden gebruikt.

Wanneer niet of alleen na overleg

- als je huidkanker hebt of hebt gehad;
- bij een ziekte waarbij de huid slecht tegen licht kan, zoals lupus;
- als je eczeem juist erger wordt door zonlicht;
- als je ciclosporine, methotrexaat, azathioprine of mycofenolaat gebruikt;
- als je medicijnen gebruikt die de huid gevoelig maken voor licht. Vertel daarom altijd welke medicijnen je gebruikt.

Hoe gaat een kuur?

- Je komt 2 tot 3 keer per week, meestal op vaste dagen, gedurende enkele maanden.
- De eerste belichting duurt kort, vaak minder dan een minuut. Daarna gaat de tijd elke keer een beetje omhoog, tot enkele minuten.
- Je staat in een cabine met lampen. Soms worden alleen de handen en voeten belicht.
- Meestal merk je na enkele weken verbetering.
- Kun je een keer niet komen? Meld het, want de dosis hangt af van hoe regelmatig je komt.

Bij elke belichting

- Je draagt een speciale bril die je ogen beschermt. Mannen bedekken het geslachtsdeel.
- Doe sieraden af en verwijder make-up, parfum en deodorant op de huid die belicht wordt.
- Volg de aanwijzingen van de verpleegkundige over smeren vóór de belichting. Na de belichting smeer je de vettende crème.
- Sta steeds op dezelfde plek en in dezelfde houding. Zo krijgt elke plek dezelfde dosis.
- Je kunt de belichting altijd stoppen door de deur te openen.

Hoeveel belichtingen?

Hoeveel belichtingen je nodig hebt, verschilt per persoon. Een kuur duurt meestal enkele maanden, met 2 tot 3 belichtingen per week. Voor eczeem is geen vast maximum vastgesteld. Elke belichting telt wel op voor de huid. Daarom is het advies:

- zo veel belichtingen als nodig en niet meer;

- stoppen als de huid rustig is, en geen belichtingen als onderhoud zonder overleg met de dermatoloog;
- tussen de kuren de vettende crème en de onderhoudsbehandeling goed volgen, zodat een nieuwe kuur minder vaak nodig is.

Je behandelaar houdt bij hoeveel belichtingen je in totaal hebt gehad. Ben je eerder elders belicht, vertel dat dan bij de start van een nieuwe kuur.

Combinaties die niet mogen

- Tacrolimuszalf en pimecrolimuscrème gebruik je niet tijdens een lichtkuur, tenzij je arts anders zegt.
- Ciclosporine en lichttherapie gaan niet samen. Ook bij methotrexaat, azathioprine en mycofenolaat wordt lichttherapie afgeraden. Na ciclosporine wacht je enkele dagen voordat je met lichttherapie begint.
- Sommige medicijnen en kruiden maken de huid gevoeliger voor licht, zoals sommige antibiotica en sint-janskruid. Meld nieuwe medicijnen bij de verpleegkundige van de lichttherapie.

Bijwerkingen

Vaak

- Een rode, warme huid, zoals bij licht verbranden. Meld het voor de volgende belichting.
- Een drogere huid en soms wat meer jeuk. Smeer goed met de vettende crème.
- Bruiner worden van de huid.

Soms

- Ontstoken haarzakjes.
- Een koortslip.
- Tijdelijk meer eczeem in het begin van de kuur.

Op lange termijn

Veel belichtingen kunnen de huid sneller laten verouderen en de kans op huidkanker vergroten. Bij smalspectrum-UVB is dat verband niet aangetoond, maar onderzoek over heel lange tijd ontbreekt. Daarom houdt je behandelaar het aantal belichtingen bij. Laat nieuwe of veranderende plekjes op de huid nakijken.

Tips tijdens de kuur

- Vermijd extra zon op de dagen van de belichting. Bescherm je huid buiten met kleding en zonnebrandcrème.
- Smeer elke dag de vettende crème, vooral na de belichting.
- Ben je zwanger of wil je zwanger worden? Lichttherapie met UVB kan in de zwangerschap. Vertel het wel aan je behandelaar.

Vergoeding

Lichttherapie in het ziekenhuis valt onder de basisverzekering en het eigen risico. Of lichttherapie bij eczeem vergoed blijft, wordt op dit moment onderzocht. Vraag je zorgverzekeraar wat voor jou geldt. Thuisbelichting is soms mogelijk. Dat gaat altijd via de dermatoloog.

Neem contact op met je arts bij:

- een huid die na de belichting rood, pijnlijk of verbrand is
- eczeem dat erger wordt tijdens de kuur
- een nieuw medicijn, of zwangerschap
- een nieuw plekje op de huid dat niet geneest of verandert

Neem dezelfde dag contact op bij:

- blaren of een hevig verbrande huid na een belichting
- snel uitbreidende blaasjes of ronde wondjes, vaak met koorts. Dit kan eczema herpeticum zijn.

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

Samengesteld door dr. Annemie Galimont, dermatoloog, naar de NVDV-richtlijn Constitutioneel eczeem (module Foto(chemo)therapie), de NVDV-richtlijn Psoriasis (module Lichttherapie) en de productinformatie van tacrolimus, pimecrolimus en ciclosporine. Uitgave: onlinedermatologie.nl, oktober 2026.

Tabletten en injecties bij ernstig eczeem

Een overzicht van de medicijnen die door het hele lichaam werken

Het doel van deze folder

Deze folder is voor mensen met constitutioneel eczeem, ook wel atopisch eczeem genoemd, bij wie smeren niet genoeg helpt, en voor ouders van kinderen met ernstig eczeem. Je leest welke tabletten en injecties er zijn, hoe ze verschillen en wat ze gemeen hebben. Over elk medicijn is een aparte folder.

Wanneer tabletten of injecties?

De meeste mensen met eczeem hebben genoeg aan de vettende crème en een ontstekingsremmende zalf. Bij een deel lukt het daarmee niet, ook niet als goed wordt gesmeerd. Het eczeem blijft dan uitgebreid, de jeuk houdt mensen wakker of het lukt niet om de zalf af te bouwen. Dan kan de dermatoloog een medicijn voorstellen dat door het hele lichaam werkt. Soms gaat lichttherapie daaraan vooraf. Bij volwassenen krijg je meestal eerst minstens 4 maanden een klassieke afweerremmer, zoals ciclosporine. Helpt dat onvoldoende, mag je het niet gebruiken of geeft het te veel bijwerkingen? Dan komen biologics en JAK-remmers in beeld.

Al deze medicijnen remmen de ontsteking zolang je ze gebruikt. Ze genezen eczeem niet. De vettende crème blijft de basis, ook tijdens de behandeling.

Drie groepen

Klassieke afweerremmers

Ciclosporine, methotrexaat, azathioprine en mycofenolaat zijn tabletten, en methotrexaat ook als injectie. Ze worden al lang gebruikt. Ciclosporine werkt snel. Je kunt het kort gebruiken of langer, met goede controles. De andere drie werken langzamer en kunnen langer worden gebruikt. Ze vragen regelmatig bloedonderzoek. Ciclosporine is voor eczeem geregistreerd bij volwassenen. De andere drie gebruiken artsen off-label, op basis van onderzoek en de richtlijn.

Biologics

Dupilumab, tralokinumab, lebrikizumab en nemolizumab zijn injecties onder de huid. Ze remmen gericht één of twee signaalstoffen van de ontsteking. Je spuit ze meestal zelf, om de 2 tot 8 weken. Vaste bloedcontroles zijn niet nodig. Bij dupilumab, tralokinumab en lebrikizumab komen oogklachten vaker voor.

JAK-remmers

Upadacitinib, abrocitinib en baricitinib zijn tabletten die je één keer per dag neemt. Ze werken snel, vaak al in de eerste dagen op de jeuk. Ze vragen bloedonderzoek. Het Europees Geneesmiddelenbureau adviseert dat mensen van 65 jaar en ouder, rokers en oud-rokers, en mensen met (een verhoogd risico op) hart- en vaatziekten of kanker een JAK-remmer alleen krijgen als er geen goede andere behandeling is. Bij een verhoogd risico op trombose is extra voorzichtigheid nodig.

Overzicht per medicijn

Medicijn	Vorm en hoe vaak	Vanaf	Controles bloed	Effect beoordelen na	Zwangerschap	Borstvoeding
Ciclosporine	Capsules, 2 keer per dag	Volwassenen; kinderen vanaf 2 jaar off-label	Ja, ook bloeddruk	12 weken	In overleg mogelijk	Meestal mogelijk, in overleg
Methotrexaat	Tablet of injectie, 1 keer per week	Off-label	Ja	8 tot 12 weken	Nee	Nee
Azathioprine	Tabletten, dagelijks	Off-label, vanaf 2 jaar	Ja	2 tot 3 maanden	In overleg mogelijk	Meestal mogelijk, in overleg
Mycofenolaat	Tabletten of capsules, 2 keer per dag	Off-label, vanaf 2 jaar	Ja	8 tot 12 weken	Nee, strikte anticonceptie	Nee
Dupilumab	Injectie, om de 2 of 4 weken	6 maanden	Nee	16 weken	Alleen als het echt nodig is	Soms mogelijk, in overleg
Tralokinumab	Injectie, om de 2 weken, later soms 4	12 jaar	Nee	16 weken	Nee	Weinig bekend, overleg
Lebrikizumab	Injectie, om de 2 weken, later om de 4	12 jaar en 40 kg	Nee	16 weken	Liever niet	Weinig bekend, overleg
Nemolizumab	Injectie, om de 4 weken, later soms 8	12 jaar en 30 kg	Nee	16 weken	Liever niet	Enkele dagen na de bevalling mogelijk, overleg
Upadacitinib	Tablet, 1 keer per dag	12 jaar en 30 kg	Ja	8 tot 12 weken	Nee	Nee
Abrocitinib	Tablet, 1 keer per dag	12 jaar	Ja	8 tot 12 weken	Nee	Nee
Baricitinib	Tablet, 1 keer per dag	2 jaar	Ja	8 tot 12 weken	Nee	Nee

Volgens de productinformatie, het Farmacotherapeutisch Kompas, Lareb en de NVDV-richtlijnen (2025 en 2026).

Hoe wordt er gekozen?

Jij en je dermatoloog kiezen samen. Daarbij tellen onder meer mee: hoe snel het moet werken, je leeftijd en gezondheid, andere ziekten zoals astma, een kinderwens, of je liever tabletten of injecties hebt, en hoe vaak je voor controle kunt komen. Voor de vergoeding van biologics en JAK-remmers gelden landelijke voorwaarden. Je dermatoloog weet of je in aanmerking komt.

Wat alle behandelingen gemeen hebben

- Voor de start: vragen naar je gezondheid, je medicijnen en een kinderwens, en vaak bloedonderzoek.
- Vaccinaties: levende vaccins, zoals de BMR-prik, gele koorts en het waterpokkenvaccin, krijg je meestal niet tijdens de behandeling. Overleg altijd met je arts. Je arts kijkt vooraf welke vaccinaties je hebt gehad. De griepprik wordt aangeraden. Heb je een levend vaccin nodig, dan krijg je het meestal minstens 4 weken vóór de start. Ga je naar het buitenland? Maak minimaal 2 tot 3 maanden voor vertrek een afspraak bij een reizigersvaccinatiebureau.
- Infecties: bij koorts of een ernstige infectie neem je dezelfde dag contact op.
- Kinderwens: bespreek dit altijd vooraf. Sommige medicijnen moeten ruim voor een zwangerschap stoppen.
- Borstvoeding: bespreek dit ook vooraf. Per medicijn verschilt het advies, zie de tabel.
- Stoppen: stop nooit zelf. Na stoppen kan het eczeem terugkomen.
- Andere artsen: vertel elke arts, tandarts en apotheker welk medicijn je gebruikt.

Kinderen

Ook kinderen kunnen tabletten of injecties krijgen, bij een dermatoloog met ervaring. Dupilumab mag vanaf 6 maanden, baricitinib vanaf 2 jaar en de andere nieuwe middelen vanaf 12 jaar. De prikken zonder levend virus uit het Rijksvaccinatieprogramma gaan door. De tweede BMR-prik mag tijdens dupilumab en tralokinumab, maar niet tijdens een JAK-remmer. Bij een JAK-remmer krijgt je kind die prik daarom liefst vóór de start. Bij de andere middelen overlegt je arts eerst.

De stappen van de behandeling

Neem contact op met je arts bij:

- bijwerkingen die je hinderen
- eczeem dat niet beter wordt op het afgesproken moment
- zwangerschap, een zwangerschapswens of borstvoeding
- een vaccinatie of een reis naar een ver land

Neem dezelfde dag contact op bij:

- koorts of een ernstige infectie
- snel uitbreidende blaasjes of ronde wondjes, vaak met koorts. Dit kan eczema herpeticum zijn.
- blaasjes zoals bij gordelroos of waterpokken
- bij een JAK-remmer: pijn op de borst, plotseling kortademig zijn, of een pijnlijk, dik en warm been. Bel 112 bij ernstige klachten.
- bij dupilumab, tralokinumab of lebrikizumab: pijn in het oog, lichtschuwheid of slechter zien

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

Samengesteld door dr. Annemie Galimont-Collen, dermatoloog, naar de NVDV-richtlijn Constitutioneel eczeem (2025) met het addendum voor kinderen (2020), het EMA-besluit over JAK-remmers (maart 2023), het Farmacotherapeutisch Kompas (2026), Lareb (2026), de productinformatie (EMA) de conceptrichtlijn Screening en monitoring bij systemische medicatie voor inflammatoire dermatosen (NVDV, 2026) en de NVR-richtlijn Gebruik van anti-inflammatoire en immuunsuppressieve medicatie rondom de zwangerschap (2024). Uitgave: onlinedermatologie.nl, oktober 2026.

Tabletten en injecties bij kinderen met ernstig eczeem

De medicijnen die door het hele lichaam werken, voor ouders op een rij

Het doel van deze folder

Deze folder is voor ouders van kinderen met constitutioneel eczeem, ook wel atopisch eczeem genoemd, bij wie smeren niet genoeg helpt. Je leest welke tabletten en injecties er voor kinderen zijn, vanaf welke leeftijd, welke controles nodig zijn en waar je als ouder op let. Over elk medicijn is ook een aparte folder.

Wanneer tabletten of injecties?

De meeste kinderen met eczeem worden goed geholpen met vettende crème en een ontstekingsremmende zalf. Bij een klein deel lukt dat niet, ook niet als er goed wordt gesmeerd. Het eczeem blijft uitgebreid, de jeuk houdt je kind wakker of het lukt niet om de zalf af te bouwen. Dan kan de dermatoloog of kinderarts een medicijn voorstellen dat door het hele lichaam werkt.

Kinderen krijgen deze medicijnen bij een arts met ervaring in deze behandeling bij kinderen, vaak in een ziekenhuis met een eczeemteam. De medicijnen remmen de ontsteking zolang je kind ze gebruikt. Smeren blijft de basis, ook tijdens de behandeling.

Drie groepen

Klassieke afweerremmers

Ciclosporine, methotrexaat, azathioprine en mycofenolaat worden al lang gebruikt. Het zijn tabletten of capsules. Van ciclosporine, methotrexaat en mycofenolaat bestaat ook een drank, en methotrexaat kan ook als injectie. Voor eczeem bij kinderen zijn ze niet officieel geregistreerd. Artsen gebruiken ze wel, op basis van onderzoek en de richtlijn. Dat heet off-label. Ze vragen regelmatig bloedonderzoek.

Biologics

Dupilumab, tralokinumab, lebrikizumab en nemolizumab zijn injecties onder de huid. Ze remmen gericht één of twee signaalstoffen van de ontsteking. Vaste bloedcontroles zijn niet nodig. Bij dupilumab, tralokinumab en lebrikizumab komen oogklachten vaker voor.

JAK-remmers

Baricitinib, upadacitinib en abrocitinib zijn tabletten die je kind 1 keer per dag inneemt. Ze werken snel, vaak al in de eerste dagen op de jeuk. Ze vragen bloedonderzoek.

Overzicht per medicijn

Medicijn	Vorm en hoe vaak	Vanaf	Bloedonderzoek
Dupilumab	Injectie, om de 2 of 4 weken	6 maanden	Nee
Tralokinumab	Injectie, om de 2 weken, later soms om de 4	12 jaar	Nee
Lebrikizumab	Injectie, om de 2 weken, later om de 4	12 jaar en 40 kg	Nee
Nemolizumab	Injectie, om de 4 weken, later soms om de 8	12 jaar en 30 kg	Nee
Baricitinib	Tablet, 1 keer per dag	2 jaar	Ja
Upadacitinib	Tablet, 1 keer per dag	12 jaar en 30 kg	Ja
Abrocitinib	Tablet, 1 keer per dag	12 jaar	Ja
Ciclosporine	Capsules of drank, 2 keer per dag	Off-label, vanaf 1 jaar	Ja, ook bloeddruk
Methotrexaat	Tablet, drank of injectie, 1 keer per week	Off-label, vanaf 2 jaar	Ja
Azathioprine	Tablet, 1 keer per dag	Off-label, vanaf 2 jaar	Ja
Mycofenolaat	Tablet, capsule of drank, 2 keer per dag	Off-label, vanaf 2 jaar	Ja

Volgens de productinformatie (EMA), het Kinderformularium en de NVDV-richtlijn Constitutioneel eczeem.

Hoe wordt er gekozen?

Jij, je kind en de arts kiezen samen. Daarbij tellen de leeftijd en het gewicht, andere aandoeningen zoals astma, of je kind een tablet kan slikken, hoe je kind tegen prikken aankijkt en hoe vaak jullie naar het ziekenhuis kunnen. Een eczeemteam met ervaring kan bij kinderen ook meteen kiezen voor een biological of JAK-remmer, zonder eerst een klassieke afweerremmer.

Dosis en innemen

- De dosis hangt af van het gewicht en soms van de leeftijd. Groeit je kind, dan past de arts de dosis aan.
- Kan je kind geen tablet slikken? Van ciclosporine, methotrexaat en mycofenolaat bestaat een drank. Een tablet baricitinib mag je in een beetje water laten uiteenvallen en meteen laten opdrinken.
- Ciclosporinedrank meng je met appelsap of sinaasappelsap, nooit met grapefruitsap. Gebruik steeds hetzelfde drinken en een glazen of kunststof beker.
- Methotrexaat neemt je kind 1 keer per week, op een vaste dag. Je kind krijgt er foliumzuur bij, op een andere dag.
- Stop niet zelf. Overleg altijd eerst met de arts.

Prikken thuis

Bij kinderen jonger dan 12 jaar geeft een ouder of verzorger de injectie, na uitleg van de verpleegkundige. Kinderen vanaf 12 jaar mogen zelf spuiten, met een volwassene erbij. Bij jonge kinderen spuit je meestal in het bovenbeen of de buik. Afleiding helpt, zoals een filmpje of een liedje. Vraag of een verdovende crème zinvol is.

Controles

Biologics

Geen vast bloedonderzoek. Je kind komt regelmatig op controle bij de arts. Jonge kinderen vertellen niet altijd dat hun ogen pijn doen. Let op wrijven in de ogen, rode of tranende ogen en knijpen tegen het licht.

JAK-remmers

Vooraf bloedonderzoek, ook op cholesterol, en een test op tuberculose. Daarna bloedonderzoek na 4 weken, na 12 tot 16 weken en daarna elke 3 tot 6 maanden. Het cholesterol wordt na 12 tot 16 weken en daarna eens per jaar bepaald.

Klassieke afweerremmers

Vooraf bloedonderzoek, bij ciclosporine ook de bloeddruk en de urine. Daarna:

- ciclosporine: na 6 en 12 weken, daarna elke 3 maanden, steeds met de bloeddruk;
- methotrexaat: na 4 tot 6 weken en na 12 weken, daarna elke 3 tot 4 maanden;
- azathioprine: na 1 week, 1 maand en 2 maanden, daarna elke 3 maanden;
- mycofenolaat: na 1 en 2 maanden, daarna elke 3 maanden.

Na een hogere dosis begint het schema opnieuw. Bij azathioprine kijkt de arts soms vooraf in het bloed hoe het lichaam het medicijn afbreekt (TPMT en NUDT15). Is dat nog niet bekend, dan start je kind met een lage dosis.

Op hepatitis B en C en hiv wordt bij kinderen alleen getest als daar een reden voor is. Bij elke controle kijkt de arts ook naar het eczeem en de groei. Bloedprikken is voor veel kinderen spannend. Vraag naar een verdovende pleister of crème.

Vaccinaties

De prikken uit het Rijksvaccinatieprogramma zonder levend virus gaan gewoon door. De arts kijkt elk jaar of je kind alle prikken heeft gehad. Levende vaccins in het programma zijn de BMR-prik (bof, mazelen, rodehond) op 14 maanden en rond 3 jaar, en de vaccinatie tegen rotavirus bij baby's.

- **Biologics:** de eerste BMR-prik krijgt je kind niet tijdens de behandeling. Bij dupilumab en tralokinumab kan de tweede BMR-prik wel. Bij de andere biologics overlegt de arts eerst. Soms wordt die prik vervroegd. Vaccins tegen waterpokken en rotavirus krijgt je kind niet tijdens de behandeling.
- **JAK-remmers en klassieke afweerremmers:** geen levende vaccins tijdens de behandeling. De tweede BMR-prik krijgt je kind daarom liefst vóór de start; vaak wordt die prik daarvoor vervroegd. Bij een lage dosis methotrexaat kan de arts de tweede BMR-prik soms toch tijdens de behandeling geven.

Overleg altijd met de arts voor een vaccinatie, ook voor een reis. Neem deze folder mee naar het consultatiebureau of de GGD.

Waterpokken

Voor de start vraagt de arts of je kind waterpokken heeft gehad. Bij twijfel volgt bloedonderzoek. Heeft je kind geen afweer tegen waterpokken, dan kan het eerst 2 keer gevaccineerd worden, met 4 tot 8 weken ertussen. Het medicijn start dan enkele weken na de laatste prik.

Gebruikt je kind een klassieke afweerremmer of een JAK-remmer? Neem dan dezelfde dag contact op als je kind waterpokken krijgt of in contact is geweest met iemand met waterpokken of gordelroos.

Groei en school

De arts meet bij de controles de lengte en het gewicht. Je kind kan gewoon naar school, sporten en zwemmen. Vertel de leerkracht welk medicijn je kind gebruikt, zodat die je belt bij koorts of als er waterpokken in de klas zijn.

Pubers

Heeft je kind seks? Dan bespreekt de arts anticonceptie. Bij methotrexaat, azathioprine en mycofenolaat geldt dat voor jongens en meisjes. Methotrexaat, mycofenolaat, tralokinumab en de JAK-remmers mogen niet in de zwangerschap. Bij mycofenolaat geldt een zwangerschapspreventieprogramma. Ook na het stoppen is anticonceptie nog een tijd nodig; hoe lang verschilt per medicijn.

Pubers mogen steeds meer zelf doen, zoals zelf spuiten of zelf de tabletten innemen. Blijf meekijken.

Neem contact op met de arts bij:

- bijwerkingen die je kind hinderen
- eczeem dat niet beter wordt op het afgesproken moment
- een vaccinatie of een reis naar een ver land
- zwangerschap of een zwangerschapswens bij je dochter

Neem dezelfde dag contact op bij:

- koorts of een ernstige infectie
- snel uitbreidende blaasjes of ronde wondjes, vaak met koorts. Dit kan eczema herpeticum zijn.
- waterpokken, of contact met waterpokken of gordelroos, bij een klassieke afweerremmer of JAK-remmer
- bij een JAK-remmer: plotseling kortademig, of een pijnlijk, dik en warm been
- bij dupilumab, tralokinumab of lebrikizumab: pijn in het oog, lichtschuwheid of slechter zien

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

Samengesteld door dr. Annemie Galimont-Collen, dermatoloog, naar de NVDV-richtlijn Constitutioneel eczeem, met de module Biologics en JAK-remmers bij kinderen en adolescenten (december 2025) en het addendum Monitoring en dosering bij kinderen (2020), het Kinderformularium, het Farmacotherapeutisch Kompas (2026), de productinformatie (EMA) en het Rijksvaccinatieprogramma. Uitgave: onlinedermatologie.nl, oktober 2026.

Ciclosporine

Capsules bij ernstig eczeem

> **Het doel van deze folder**
>
> Deze folder is voor mensen die starten met ciclosporine bij constitutioneel eczeem, ook wel atopisch eczeem genoemd, en voor ouders van kinderen die dit medicijn krijgen. Je leest wat het medicijn doet, hoe je het gebruikt, welke controles nodig zijn en waar je zelf op let.

Wat is ciclosporine en hoe werkt het?

Ciclosporine remt de afweercellen (T-cellen) die bij eczeem te actief zijn. Daardoor worden ontsteking en jeuk minder. Het werkt in het hele lichaam. Ciclosporine wordt al lang gebruikt, ook bij mensen met een transplantatie.

Ciclosporine geneest eczeem niet en verandert je aanleg niet. Het remt de ontsteking zolang je het gebruikt.

Waarom krijg je dit medicijn?

Je hebt ernstig eczeem dat met smeren niet genoeg rustig wordt. Ciclosporine werkt snel en is daarom geschikt om een ernstige periode te doorbreken.

Ciclosporine is geregistreerd voor volwassenen met ernstig eczeem. Bij kinderen vanaf 1 jaar gebruiken artsen het ook. Dat heet off-label. Ze doen dat op basis van onderzoek en de richtlijn.

Hoe gebruik je het?

- Vorm: capsules of een drank.
- Hoe vaak: twee keer per dag, met ongeveer 12 uur ertussen, bijvoorbeeld om 8 en om 20 uur.
- Dosis: die hangt af van je gewicht. Meestal begin je hoger en gaat de dosis omlaag zodra het eczeem rustiger is. Verander de dosis nooit zelf.
- Eten: neem het elke dag op dezelfde manier, dus steeds met of steeds zonder eten.
- Slik de capsules heel door met water.

Een dosis vergeten?

Neem nooit een dubbele dosis om een vergeten dosis in te halen. Weet je niet wat je moet doen, vraag het dan je apotheek of arts.

Bewaren en reizen

Bewaar de capsules in de verpakking bij kamertemperatuur. Neem ze op reis mee in de handbagage, met een medicijnpaspoort van de apotheek.

Wanneer merk je effect en hoe lang gebruik je het?

Veel mensen merken binnen 2 tot 6 weken verbetering. Na 12 weken beoordeel je met je dermatoloog of het genoeg helpt.

Hoe lang je ciclosporine gebruikt, verschilt per persoon. Soms gebruik je het een paar maanden om een ernstige periode te doorbreken, soms langer. Bij langer gebruik bekijk je met je dermatoloog regelmatig of de voordelen nog opwegen tegen de risico's. Je arts bouwt de dosis langzaam af. Daarna kan een ander medicijn nodig zijn om het eczeem rustig te houden. Stop niet zelf.

Blijf naast dit medicijn elke dag een vettende crème smeren. Je arts kan daarnaast een ontstekingsremmende crème of zalf voorschrijven.

Onderzoek vooraf en controles

Voor de start

- Je arts vraagt naar je gezondheid, je medicijnen en een zwangerschapswens.
- Je bloeddruk wordt gemeten.
- Bloedonderzoek: bloedbeeld, lever, nieren, kalium en cholesterol, en een test op hepatitis B en C.
- Je arts kijkt welke vaccinaties je hebt gehad.
- Kun je zwanger worden? Dan wordt een zwangerschap uitgesloten.
- Je arts kijkt naar plekjes op de huid die op huidkanker kunnen lijken.

Tijdens de behandeling

- Na 4 weken: bloeddruk en nierfunctie.
- Na 8 weken: nierfunctie.
- Na 12 weken: bloeddruk en bloedonderzoek, ook het cholesterol.
- Daarna meestal elke 6 maanden: bloeddruk en bloedonderzoek. Heb je een hoger risico,

bijvoorbeeld door je leeftijd, een hoge bloeddruk of omdat je ciclosporine langer dan een jaar gebruikt? Dan controleert je arts je nierfunctie en bloeddruk meestal elke 3 maanden.

Stijgt de nierwaarde of de bloeddruk, dan wordt de meting herhaald. Soms gaat de dosis omlaag of krijg je een medicijn tegen hoge bloeddruk. Je bloeddruk kan ook bij de huisarts worden gemeten.

Bijwerkingen

Vaak

- Hogere bloeddruk.
- Een lagere nierfunctie, meestal zonder klachten.
- Trillende handen, hoofdpijn, tintelingen.
- Misselijkheid, buikpijn of diarree.
- Meer haargroei op gezicht en lichaam.
- Dikker tandvlees. Poets goed en ga regelmatig naar de tandarts.
- Hoger cholesterol, kalium of urinezuur in het bloed.
- Spierkrampen of vermoeidheid.

Soms

- Infecties, zoals een koortslip of gordelroos.
- Opvliegers.

Zeldzaam maar belangrijk

- Blijvende schade aan de nieren bij lang gebruik of een te hoge dosis.
- Huidkanker, vooral bij lang gebruik en veel zon.
- Een ernstige infectie.

Wat je zelf vermijdt of meldt

- Eet en drink geen grapefruit of grapefruitsap. Dat verhoogt de hoeveelheid ciclosporine in het bloed.
- Gebruik geen sint-janskruid. Dat verlaagt de werking.
- Gebruik geen ontstekingsremmende pijnstillers, zoals ibuprofen, naproxen of diclofenac, zonder overleg. Die belasten de nieren extra. Paracetamol mag wel.
- Gebruik geen kaliumtabletten of zoutvervangers met kalium.
- Ga niet onder de zonnebank en bescherm je huid tegen de zon. Lichttherapie gebruik je niet tegelijk met ciclosporine.
- Veel medicijnen hebben een wisselwerking met ciclosporine, zoals sommige antibiotica, schimmelmiddelen en cholesterolverlagers. Vertel elke arts, tandarts en apotheker dat je ciclosporine gebruikt.

Vaccinaties

- Levende vaccins krijg je niet tijdens de behandeling. Voorbeelden zijn het vaccin tegen gele koorts, de BMR-prik en het waterpokkenvaccin. Heb je zo'n vaccin nodig, dan krijg je het minstens 4 weken vóór de start. Na het stoppen wacht je 1 tot 3 maanden; je arts zegt hoe lang. Overleg altijd met je arts.
- Je arts kijkt vooraf welke vaccinaties je hebt gehad en of je waterpokken hebt gehad.
- Vaccins zonder levend virus of bacterie mogen wel. Ze werken soms iets minder goed.
- De jaarlijkse griepprik en de vaccinatie tegen pneumokokken worden aangeraden. De griepprik is gratis via je huisarts. De pneumokokkenprik wordt vergoed uit je basisverzekering; je eigen risico kan wel gelden. Het vaccin tegen gordelroos zonder levend virus is voor volwassenen het overwegen waard. Het wordt meestal niet vergoed. Bespreek het met je arts of huisarts.
- Ga je op reis buiten Europa? Maak minimaal 2 tot 3 maanden voor vertrek een afspraak bij een reizigersvaccinatiebureau, zoals de GGD, en vertel welk medicijn je gebruikt. Levende reisvaccins krijg je niet, zoals gele koorts, tyfus via de mond en het vaccin tegen dengue. De vaccins tegen chikungunya krijg je bij deze medicijnen ook niet. Laat malariapillen en antibiotica altijd controleren door het vaccinatiebureau of je apotheek.
- Kinderen krijgen de prikken zonder levend virus uit het Rijksvaccinatieprogramma gewoon. Levende vaccins, zoals de BMR-prik, krijgen ze niet tijdens de behandeling. Overleg altijd met je arts.

Infecties en operaties

Dit medicijn remt de afweer. Je krijgt daardoor makkelijker een infectie, en een infectie kan ernstiger verlopen. Was vaak je handen en blijf weg bij mensen met waterpokken of gordelroos als je die zelf nooit hebt gehad. Heb je koorts of een ernstige infectie, neem dan dezelfde dag contact op. Soms stop je tijdelijk.

Krijg je een operatie of een ingreep bij de tandarts? Vertel dat je dit medicijn gebruikt. Je dermatoloog zegt of je tijdelijk moet stoppen.

Kinderwens, zwangerschap en borstvoeding

Ciclosporine kan in overleg tijdens de zwangerschap worden gebruikt als dat nodig is. Bespreek een kinderwens vooraf met je

dermatoloog. Gebruik tijdens de behandeling betrouwbare anticonceptie; je arts bespreekt met je welke vorm geschikt is. Ben je zwanger, vertel het dan ook aan je verloskundige of gynaecoloog. Dan houden zij rekening met het medicijn. Vertel het ook aan het consultatiebureau. Laat je bij 22 weken vaccineren tegen kinkhoest. Kreeg je die prik terwijl je ciclosporine gebruikte, of tot 3 maanden na het stoppen? Of kreeg je die prik niet? Dan krijgt je baby een extra prik bij 2 maanden. Gebruikte je alleen ciclosporine, dan krijgt je baby verder alle vaccins volgens het schema. Gebruikte je 2 of meer medicijnen die de afweer remmen, dan krijgt je baby geen vaccin tegen rotavirus. De jeugdarts beslist.

Borstvoeding geven kan volgens de richtlijn meestal; overleg dit vooraf met je dermatoloog. Er gaat maar weinig ciclosporine in de moedermelk. In de bijsluiter staat nog dat borstvoeding wordt afgeraden.

Voor mannen: je kunt ciclosporine volgens de huidige inzichten blijven gebruiken bij een kinderwens. Bespreek het met je arts.

De afweging

Ciclosporine werkt snel en goed bij ernstig eczeem. Het vraagt wel controles van bloeddruk, nieren en bloed. Onbehandeld ernstig eczeem heeft ook gevolgen, voor slaap, werk, school en stemming. Jij en je dermatoloog bespreken wat voor jou zwaarder weegt en kijken regelmatig of dat nog klopt.

Neem contact op met je arts of verpleegkundige bij:

- hoofdpijn of een hoge bloeddruk bij een meting
- veel minder plassen of dikke enkels
- trillen, tintelingen of spierkrampen die hinderen
- een nieuw plekje op de huid dat niet geneest
- zwangerschap of een zwangerschapswens

Neem dezelfde dag contact op bij:

- koorts of een ernstige infectie
- snel uitbreidende blaasjes of ronde wondjes op de huid met eczeem, vaak met koorts. Dit kan eczema herpeticum zijn.
- blaasjes zoals bij gordelroos of waterpokken

Veelgestelde vragen

Mag ik alcohol drinken?

Matig gebruik is meestal geen probleem. Drink niet veel, want alcohol belast de lever.

Waarom mag ik geen ibuprofen?

Ibuprofen en vergelijkbare pijnstillers belasten samen met ciclosporine de nieren. Gebruik bij pijn of koorts paracetamol.

Hoe lang mag ik ciclosporine gebruiken?

Dat verschilt per persoon. Langer dan een jaar kan ook, met goede controles van je nieren, je bloeddruk en je huid. Je dermatoloog bekijkt minstens elk jaar of doorgaan verstandig is.

Mag ik de zon in?

Ja, met zonnebrandcrème (factor 30 tot 50) en bedekkende kleding. Blijf tussen 12 en 15 uur uit de zon. Vermijd verbranden en de zonnebank.

Komt het eczeem terug als ik stop?

Dat kan. Daarom bouwt je arts langzaam af en bespreek je vooraf wat daarna komt.

Voor ouders: ciclosporine bij kinderen

Bij kinderen vanaf 1 jaar is ciclosporine een behandeling die artsen off-label gebruiken bij ernstig eczeem. De dosis hangt af van het gewicht. Er is ook een drank, die je met appelsap of sinaasappelsap mengt, nooit met grapefruitsap. Gebruik steeds hetzelfde drinken en een glazen of kunststof beker.

Controles

Bij kinderen volgen bloeddruk en bloedonderzoek voor de start, na 6 en 12 weken en daarna elke 3 maanden. Op hepatitis wordt alleen getest bij een verhoogd risico. Je arts volgt ook de groei.

Vaccinaties

De prikken uit het Rijksvaccinatieprogramma zonder levend virus gaan gewoon door. De BMR-prik krijgt je kind niet tijdens de behandeling. Je arts kijkt of die vooraf kan.

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

Samengesteld door dr. Annemie Galimont-Collen, dermatoloog, naar het Farmacotherapeutisch Kompas (ciclosporine, 2026), de NVDV-richtlijn Constitutioneel eczeem (module ciclosporine en het addendum voor kinderen, 2020) en de conceptrichtlijn Screening en monitoring bij systemische medicatie voor inflammatoire dermatosen (NVDV, 2026). Uitgave: onlinedermatologie.nl, november 2026.

Methotrexaat

Eén keer per week bij ernstig eczeem

Het doel van deze folder

Deze folder is voor mensen die starten met methotrexaat bij constitutioneel eczeem, ook wel atopisch eczeem genoemd, en voor ouders van kinderen die dit medicijn krijgen. Je leest wat het medicijn doet, hoe je het gebruikt, welke controles nodig zijn en waar je zelf op let.

Wat is methotrexaat en hoe werkt het?

Methotrexaat remt in lage dosis de afweercellen die bij eczeem te actief zijn. Daardoor worden ontsteking en jeuk minder. Het werkt in het hele lichaam. Artsen gebruiken methotrexaat al tientallen jaren bij psoriasis en reuma.

Methotrexaat geneest eczeem niet en verandert je aanleg niet. Het remt de ontsteking zolang je het gebruikt.

Waarom krijg je dit medicijn?

Je hebt ernstig eczeem dat met smeren niet genoeg rustig wordt. Methotrexaat werkt langzaam en is geschikt voor langere tijd.

Methotrexaat is niet geregistreerd voor eczeem. Artsen gebruiken het wel, bij volwassenen en kinderen, op basis van onderzoek en de richtlijn. Dat heet off-label.

Hoe gebruik je het?

- Hoe vaak: één keer per week, altijd op dezelfde dag. Neem het nooit elke dag. Schrijf de dag op, bijvoorbeeld in je agenda.
- Vorm: tabletten of een injectie onder de huid met een voorgevulde pen of spuit.
- Dosis: meestal 15 mg per week. Je arts kan de dosis verhogen of verlagen.
- Foliumzuur: je krijgt er foliumzuur bij om bijwerkingen te verminderen. Meestal neem je één keer per week 5 of 10 mg, 24 uur na de methotrexaat. Je arts zegt op welke dag.

Zelf spuiten

- Een verpleegkundige leer je hoe het moet. Spuit in de buik of het bovenbeen.
- Bewaar de pennen beneden 25 °C, in de doos en niet in de vriezer.
- Gooi gebruikte pennen in de naaldcontainer van de apotheek. Lever een volle container in bij de apotheek.
- Raakt de vloeistof je huid, spoel dan met veel water.

Een dosis vergeten?

Neem nooit een dubbele dosis om een vergeten dosis in te halen. Weet je niet wat je moet doen, vraag het dan je apotheek of arts.

Reizen

Neem methotrexaat mee in de handbagage, met een medicijnpaspoort van de apotheek.

Wanneer merk je effect en hoe lang gebruik je het?

Methotrexaat werkt langzaam. Na 8 tot 12 weken zie je meestal duidelijk effect. Dan beoordeel je met je dermatoloog of het genoeg helpt.

Werkt het goed, dan kun je methotrexaat lang gebruiken. Gaat het lange tijd goed, dan bespreek je of de dosis omlaag kan. Stop niet zelf.

Blijf naast dit medicijn elke dag een vettende crème smeren. Je arts kan daarnaast een ontstekingsremmende crème of zalf voorschrijven.

Onderzoek vooraf en controles

Voor de start

- Je arts vraagt naar je gezondheid, je medicijnen, alcoholgebruik en een kinderwens.
- Bloedonderzoek: bloedbeeld, lever en nieren, en een test op hepatitis B en C.
- Je arts kijkt welke vaccinaties je hebt gehad.
- Kun je zwanger worden? Dan wordt een zwangerschap uitgesloten.

Tijdens de behandeling

De eerste 3 maanden krijg je elke 4 weken bloedonderzoek: bloedbeeld, lever en nieren. Daarna meestal elke 6 maanden, en extra na een hogere dosis. Heb je een hoger risico, bijvoorbeeld door je leeftijd, je leverwaarden of andere medicijnen? Dan krijg je meestal elke 3 maanden bloedonderzoek. Je komt ook regelmatig op controle bij de dermatoloog.

Bijwerkingen

Vaak

- Misselijkheid of minder trek, vooral op de dag na de inname.
- Moeheid of hoofdpijn.
- Zweertjes in de mond.
- Een hogere leverwaarde in het bloed.
- Wat meer haaruitval.
- Diarree.

Soms

- Minder witte bloedcellen of bloedplaatjes.
- Infecties, zoals gordelroos.
- Gevoeliger voor zon.

Zeldzaam maar belangrijk

- Een ontsteking van de longen, met droge hoest en kortademigheid.
- Ernstige remming van het beenmerg, met koorts, keelpijn, blauwe plekken of bloedingen.
- Leverschade bij lang gebruik, vooral met alcohol.

Wat je zelf vermijdt of meldt

- Drink zo min mogelijk alcohol. Alcohol en methotrexaat belasten samen de lever. Bespreek met je arts wat voor jou geldt.
- Gebruik geen antibioticum met trimethoprim of cotrimoxazol. Die verhogen de kans op ernstige bijwerkingen. Vertel het altijd aan wie je een antibioticum voorschrijft.
- Gebruik ontstekingsremmende pijnstillers, zoals ibuprofen en naproxen, alleen in overleg. Paracetamol mag wel.
- Neem geen extra vitaminepreparaten met foliumzuur buiten het voorgeschreven foliumzuur.
- Vertel elke arts, tandarts en apotheker dat je methotrexaat gebruikt.

Vaccinaties

- Levende vaccins krijg je in principe niet tijdens de behandeling. Voorbeelden zijn het vaccin tegen gele koorts, de BMR-prik en het waterpokkenvaccin. Heb je zo'n vaccin nodig, dan krijg je het minstens 4 weken vóór de start. Na het stoppen wacht je minstens 1 maand, soms 3 maanden; je arts zegt hoe lang. Overleg altijd met je arts.
- Je arts kijkt vooraf welke vaccinaties je hebt gehad en of je waterpokken hebt gehad.
- Vaccins zonder levend virus of bacterie mogen wel. Ze werken soms iets minder goed.
- De jaarlijkse griepprik en de vaccinatie tegen pneumokokken worden aangeraden. De griepprik is gratis via je huisarts. De pneumokokkenprik wordt vergoed uit je basisverzekering; je eigen risico kan wel gelden. Het vaccin tegen gordelroos zonder levend virus is voor volwassenen het overwegen waard. Het wordt meestal niet vergoed. Bespreek het met je arts of huisarts.
- Ga je op reis buiten Europa? Maak minimaal 2 tot 3 maanden voor vertrek een afspraak bij een reizigersvaccinatiebureau, zoals de GGD, en vertel welk medicijn je gebruikt. Levende reisvaccins krijg je niet, zoals gele koorts, tyfus via de mond en het vaccin tegen dengue. De vaccins tegen chikungunya krijg je bij deze medicijnen ook niet. Laat malariapillen en antibiotica altijd controleren door het vaccinatiebureau of je apotheek.
- Kinderen krijgen de prikken zonder levend virus uit het Rijksvaccinatieprogramma gewoon. Levende vaccins, zoals de BMR-prik, krijgen ze in principe niet tijdens de behandeling. Overleg altijd met je arts.

Infecties en operaties

Dit medicijn remt de afweer. Je krijgt daardoor makkelijker een infectie, en een infectie kan ernstiger verlopen. Was vaak je handen en blijf weg bij mensen met waterpokken of gordelroos als je die zelf nooit hebt gehad. Heb je koorts of een ernstige infectie, neem dan dezelfde dag contact op. Soms stop je tijdelijk.

Krijg je een operatie of een ingreep bij de tandarts? Vertel dat je methotrexaat gebruikt. Meestal kun je doorgaan. Je dermatoloog zegt wat voor jou geldt.

Kinderwens, zwangerschap en borstvoeding

Methotrexaat mag niet tijdens de zwangerschap. Het kan een miskraam of aangeboren afwijkingen geven. Gebruik goede anticonceptie tijdens de behandeling en tot minstens 3 maanden na het stoppen. Wil je zwanger worden, stop dan minstens 3 maanden van tevoren, in overleg met je

dermatoloog. Word je toch zwanger, neem dan direct contact op.

Borstvoeding mag niet tijdens het gebruik.

Voor mannen: volgens de nieuwe landelijke richtlijn (nog een concept) heb je geen anticonceptie nodig. In de bijsluiter staat dit nog wel. Heb je een kinderwens, bespreek dit dan vooraf met je dermatoloog.

De afweging

Methotrexaat werkt bij veel mensen goed en kan lang worden gebruikt. Het werkt langzaam en vraagt bloedcontroles, zeker in het begin. Onbehandeld ernstig eczeem heeft ook gevolgen, voor slaap, werk, school en stemming. Jij en je dermatoloog bespreken wat voor jou zwaarder weegt en kijken regelmatig of dat nog klopt.

Neem contact op met je arts of verpleegkundige bij:

- misselijkheid of mondzweertjes die hinderen
- geel zien of donkere urine
- eczeem dat na 12 weken niet beter is
- een antibioticum dat je krijgt voorgeschreven
- zwangerschap of een zwangerschapswens

Neem dezelfde dag contact op bij:

- droge hoest, kortademigheid of koorts
- keelpijn met koorts, veel blauwe plekken of bloedingen
- ernstige diarree of braken dat langer dan 1 dag duurt. Sla je methotrexaat dan over.
- snel uitbreidende blaasjes of ronde wondjes op de huid met eczeem, vaak met koorts. Dit kan eczema herpeticum zijn.
- blaasjes zoals bij gordelroos of waterpokken

Veelgestelde vragen

Waarom maar één keer per week?

Methotrexaat werkt een week lang. Elke dag innemen geeft ernstige vergiftiging. Kies daarom een vaste dag.

Waarom foliumzuur?

Foliumzuur vermindert misselijkheid, mondzweertjes en afwijkingen in de leverwaarden.

Ik ben misselijk na de inname. Wat kan ik doen?

Overleg met je arts. Soms helpt een injectie in plaats van tabletten.

Mag ik de zon in?

Ja, met zonnebrandcrème (factor 30 tot 50) en bedekkende kleding. Blijf tussen 12 en 15 uur uit de zon. Je huid kan gevoeliger zijn.

Mag ik alcohol drinken?

Zo weinig mogelijk. Bespreek met je arts wat voor jou geldt.

Voor ouders: methotrexaat bij kinderen

Artsen gebruiken methotrexaat ook bij kinderen met ernstig eczeem, in een dosis naar gewicht, op een vaste dag in de week. Er is ook een drank. Bloedonderzoek volgt na 4 tot 6 en na 12 weken, daarna elke 3 tot 4 maanden.

Vaccinaties

De prikken uit het Rijksvaccinatieprogramma zonder levend virus gaan gewoon door. De eerste BMR-prik krijgt je kind niet tijdens de behandeling. De tweede BMR-prik kan bij een lage dosis soms wel, in overleg met de jeugdarts. Je arts kijkt ook of die prik vooraf kan.

Pubers

Heeft je kind seks? Dan gebruiken jongens en meisjes anticonceptie tijdens de behandeling en tot minstens 6 maanden na het stoppen. De arts bespreekt dit met jullie.

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

Samengesteld door dr. Annemie Galimont, dermatoloog, naar het Farmacotherapeutisch Kompas (methotrexaat bij inflammatoire aandoeningen, 2026), de NVDV-richtlijn Constitutioneel eczeem (module methotrexaat en het addendum voor kinderen, 2020), de NVR-richtlijn Kinderwens en zwangerschap (2024) en de conceptrichtlijn Screening en monitoring bij systemische medicatie voor inflammatoire dermatosen (NVDV, 2026). Uitgave: onlinedermatologie.nl, oktober 2026.

Azathioprine

Tabletten bij ernstig eczeem

Het doel van deze folder

Deze folder is voor mensen die starten met azathioprine bij constitutioneel eczeem, ook wel atopisch eczeem genoemd, en voor ouders van kinderen die dit medicijn krijgen. Je leest wat het medicijn doet, hoe je het gebruikt, welke controles nodig zijn en waar je zelf op let.

Wat is azathioprine en hoe werkt het?

Azathioprine remt de aanmaak van afweercellen die bij eczeem te actief zijn. Daardoor worden ontsteking en jeuk minder. Het werkt in het hele lichaam. Artsen gebruiken azathioprine al tientallen jaren, bijvoorbeeld bij darmziekten, reuma en na een transplantatie.

Azathioprine geneest eczeem niet en verandert je aanleg niet. Het remt de ontsteking zolang je het gebruikt.

Waarom krijg je dit medicijn?

Je hebt ernstig eczeem dat met smeren niet genoeg rustig wordt, of het lukt niet om sterke hormooncrème af te bouwen.

Azathioprine is niet geregistreerd voor eczeem. Artsen gebruiken het wel, bij volwassenen en kinderen vanaf 2 jaar, op basis van onderzoek en de richtlijn. Dat heet off-label.

Hoe gebruik je het?

- Vorm: tabletten.
- Start: je begint meestal met een proefdosis van 50 mg per dag gedurende 2 weken. Zo ziet je arts of je het verdraagt.
- Daarna: na 2 weken krijg je bloedonderzoek. Is dat goed, dan gaat de dosis stap voor stap omhoog, met na elke stap een bloedtest. De dosis hangt af van je gewicht. Verander de dosis nooit zelf.
- Hoe vaak: één of twee keer per dag, op vaste tijden. Neem de tabletten bij of na het eten als je er misselijk van wordt.
- Neem azathioprine niet in met melk of zuivel, zoals yoghurt of kwark.
- Slik de tabletten heel door. Breek of verpulver ze niet.

Een dosis vergeten?

Neem nooit een dubbele dosis om een vergeten dosis in te halen. Weet je niet wat je moet doen, vraag het dan je apotheek of arts.

Bewaren en reizen

Bewaar de tabletten in de verpakking bij kamertemperatuur. Neem ze op reis mee in de handbagage, met een medicijnpaspoort van de apotheek.

Wanneer merk je effect en hoe lang gebruik je het?

Azathioprine werkt langzaam. Na 2 tot 3 maanden zie je meestal duidelijk effect. Dan beoordeel je met je dermatoloog of het genoeg helpt.

Werkt het goed, dan kun je azathioprine lang gebruiken. Gaat het lange tijd goed, dan bespreek je of de dosis omlaag kan. Stop niet zelf.

Blijf naast dit medicijn elke dag een vettende crème smeren. Je arts kan daarnaast een ontstekingsremmende crème of zalf voorschrijven.

Onderzoek vooraf en controles

Voor de start

- Je arts vraagt naar je gezondheid, je medicijnen en een kinderwens.
- Bloedonderzoek: bloedbeeld, lever en nieren, en een test op hepatitis B en C.
- Je arts kijkt welke vaccinaties je hebt gehad.
- Kun je zwanger worden? Dan wordt een zwangerschap uitgesloten, of je arts bespreekt een kinderwens.
- Je arts kijkt naar je huid, omdat de kans op huidkanker bij lang gebruik groter is.

Tijdens de behandeling

Na 2 weken en na elke stap omhoog krijg je bloedonderzoek van je bloedcellen. De eerste 3 maanden krijg je daarnaast elke 4 weken

bloedonderzoek: bloedbeeld, lever en nieren. Daarna meestal elke 6 maanden, en extra na een hogere dosis. Je dermatoloog kijkt ook regelmatig naar je huid.

Bijwerkingen

Vaak

- Misselijkheid, vooral in het begin.
- Minder witte bloedcellen of bloedplaatjes.
- Infecties, zoals een koortslip of gordelroos.

Soms

- Een overgevoeligheidsreactie in de eerste weken, met koorts, spierpijn, huiduitslag of erg ziek zijn.
- Een hogere leverwaarde in het bloed.
- Een ontsteking van de alvleesklier, met hevige buikpijn.

Zeldzaam maar belangrijk

- Ernstige remming van het beenmerg, met koorts, keelpijn, blauwe plekken of bloedingen.
- Huidkanker en, heel zelden, lymfeklierkanker bij lang gebruik.

Wat je zelf vermijdt of meldt

- Gebruik nooit allopurinol of febuxostat, middelen tegen jicht, zonder overleg. Die verhogen de hoeveelheid azathioprine sterk en kunnen het beenmerg ernstig remmen.
- Gebruik het antibioticum co-trimoxazol niet zonder overleg. Dat remt het beenmerg extra.
- Bescherm je huid tegen de zon, ga niet onder de zonnebank en laat je huid regelmatig nakijken.
- Meld een nieuw plekje op de huid dat niet geneest of verandert.
- Doe als vrouw mee aan het bevolkingsonderzoek baarmoederhalskanker.
- Vertel elke arts, tandarts en apotheker dat je azathioprine gebruikt. Er zijn wisselwerkingen, bijvoorbeeld met bloedverdunners zoals warfarine.

Vaccinaties

- Levende vaccins krijg je niet tijdens de behandeling. Voorbeelden zijn het vaccin tegen gele koorts, de BMR-prik en het waterpokkenvaccin. Heb je zo'n vaccin nodig, dan krijg je het minstens 4 weken vóór de start. Na het stoppen wacht je 3 maanden. Overleg altijd met je arts.
- Je arts kijkt vooraf welke vaccinaties je hebt gehad en of je waterpokken hebt gehad.
- Vaccins zonder levend virus of bacterie mogen wel. Ze werken soms iets minder goed.
- De jaarlijkse griepprik en de vaccinatie tegen pneumokokken worden aangeraden. De griepprik is gratis via je huisarts. De pneumokokkenprik wordt vergoed uit je basisverzekering; je eigen risico kan wel gelden. Het vaccin tegen gordelroos zonder levend virus is voor volwassenen het overwegen waard. Het wordt meestal niet vergoed. Bespreek het met je arts of huisarts.
- Ga je op reis buiten Europa? Maak minimaal 2 tot 3 maanden voor vertrek een afspraak bij een reizigersvaccinatiebureau, zoals de GGD, en vertel welk medicijn je gebruikt. Levende reisvaccins krijg je niet, zoals gele koorts, tyfus via de mond en het vaccin tegen dengue. De vaccins tegen chikungunya krijg je bij deze medicijnen ook niet. Laat malariapillen en antibiotica altijd controleren door het vaccinatiebureau of je apotheek.
- Kinderen krijgen de prikken zonder levend virus uit het Rijksvaccinatieprogramma gewoon. Levende vaccins, zoals de BMR-prik, krijgen ze niet tijdens de behandeling. Overleg altijd met je arts.

Infecties en operaties

Dit medicijn remt de afweer. Je krijgt daardoor makkelijker een infectie, en een infectie kan ernstiger verlopen. Was vaak je handen en blijf weg bij mensen met waterpokken of gordelroos als je die zelf nooit hebt gehad. Heb je koorts of een ernstige infectie, neem dan dezelfde dag contact op. Soms stop je tijdelijk.

Krijg je een operatie of een ingreep bij de tandarts? Vertel dat je dit medicijn gebruikt. Je dermatoloog zegt of je tijdelijk moet stoppen.

Kinderwens, zwangerschap en borstvoeding

Azathioprine kan in overleg tijdens de zwangerschap worden gebruikt als dat nodig is. Bespreek een kinderwens vooraf met je dermatoloog. Ben je zwanger, vertel het dan ook aan je verloskundige of gynaecoloog. Vertel het ook aan het consultatiebureau. Je krijgt zoals iedereen de kinkhoestprik bij 22 weken. Kreeg je die prik terwijl je azathioprine gebruikte, of tot 3 maanden na het stoppen? Of kreeg je die prik niet? Dan krijgt je baby een extra prik bij 2 maanden. Gebruikte je 2 of meer medicijnen die de afweer remmen, dan krijgt je baby geen vaccin tegen rotavirus. De jeugdarts beslist. Gebruik je een spiraaltje? Dat kan minder betrouwbaar zijn; je arts bespreekt met je of je extra anticonceptie nodig hebt.

Borstvoeding is meestal mogelijk. Er gaat weinig azathioprine in de moedermelk. Bespreek het met je dermatoloog.

Voor mannen: je kunt azathioprine volgens de huidige inzichten blijven gebruiken bij een kinderwens. Bespreek het met je arts.

De afweging

Azathioprine werkt bij een deel van de mensen goed en kan lang worden gebruikt. Het werkt langzaam, vraagt bloedcontroles en vergroot bij lang gebruik de kans op huidkanker. Onbehandeld ernstig eczeem heeft ook gevolgen, voor slaap, werk, school en stemming. Jij en je dermatoloog bespreken wat voor jou zwaarder weegt en kijken regelmatig of dat nog klopt.

Neem contact op met je arts of verpleegkundige bij:

- misselijkheid die hindert
- geel zien of donkere urine
- een nieuw plekje op de huid
- eczeem dat na 3 maanden niet beter is
- zwangerschap of een zwangerschapswens

Neem dezelfde dag contact op bij:

- koorts, spierpijn of erg ziek zijn in de eerste weken na de start
- hevige buikpijn
- keelpijn met koorts, veel blauwe plekken of bloedingen
- snel uitbreidende blaasjes of ronde wondjes op de huid met eczeem, vaak met koorts. Dit kan eczema herpeticum zijn.
- blaasjes zoals bij gordelroos of waterpokken
- contact met waterpokken, als je zelf nooit waterpokken hebt gehad

Veelgestelde vragen

Waarom eerst een proefdosis?

Sommige mensen breken azathioprine langzaam af en krijgen snel bijwerkingen. Met een lage startdosis en bloedonderzoek ziet je arts dat op tijd. Een standaard bloedtest vooraf is daarom niet nodig.

Mag ik alcohol drinken?

Matig gebruik is meestal geen probleem.

Voor ouders: azathioprine bij kinderen

Artsen gebruiken azathioprine ook bij kinderen vanaf 2 jaar met ernstig eczeem. De dosis hangt af van het gewicht. Soms wordt vooraf in het bloed gekeken hoe het lichaam azathioprine afbreekt (TPMT en NUDT15). Is dat nog niet bekend, dan krijgt je kind eerst een lage dosis. Bloedonderzoek volgt na 1 week, na 1 en 2 maanden en daarna elke 3 maanden. Op hepatitis wordt alleen getest bij een verhoogd risico.

Heeft je kind seks? Dan gebruiken jongens en meisjes goede anticonceptie tijdens de behandeling en tot minstens 3 maanden na het stoppen.

Mag ik de zon in?

Ja, met zonnebrandcrème (factor 30 tot 50) en bedekkende kleding. Blijf tussen 12 en 15 uur uit de zon. Vermijd verbranden en de zonnebank.

Ik krijg allopurinol voorgeschreven. Wat nu?

Neem het niet zonder overleg met je dermatoloog. Soms kan het wel, met een veel lagere dosis azathioprine.

Vaccinaties

De prikken uit het Rijksvaccinatieprogramma zonder levend virus gaan gewoon door. De BMR-prik krijgt je kind niet tijdens de behandeling. Je arts kijkt of die vooraf kan.

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

Samengesteld door dr. Annemie Galimont-Collen, dermatoloog, naar het Farmacotherapeutisch Kompas (azathioprine, oktober 2026), de NVDV-richtlijn Constitutioneel eczeem met het addendum voor kinderen (2020), de NVR-richtlijn Kinderwens en zwangerschap (2024) en de conceptrichtlijn Screening en monitoring bij systemische medicatie voor inflammatoire dermatosen (NVDV, 2026). Uitgave: onlinedermatologie.nl, november 2026.

Mycofenolzuur en mycofenolaatmofetil

Tabletten of capsules bij ernstig eczeem

Het doel van deze folder

Deze folder is voor mensen die starten met mycofenolaatmofetil of mycofenolzuur bij constitutioneel eczeem, ook wel atopisch eczeem genoemd. Beide werken op dezelfde manier. In deze folder staat daarom steeds "dit medicijn". Je leest wat het doet, hoe je het gebruikt, welke controles nodig zijn en waar je zelf op let.

Wat is dit medicijn en hoe werkt het?

Mycofenolaatmofetil wordt in het lichaam omgezet in mycofenolzuur. Mycofenolzuur remt de aanmaak van afweercellen die bij eczeem te actief zijn. Daardoor worden ontsteking en jeuk minder. Mycofenolzuur zelf is er als maagsapresistente tablet, die soms minder maagklachten geeft.

Dit medicijn geneest eczeem niet en verandert je aanleg niet. Het remt de ontsteking zolang je het gebruikt.

Waarom krijg je dit medicijn?

Je hebt ernstig eczeem dat met smeren niet genoeg rustig wordt, of het lukt niet om sterke hormooncrème af te bouwen.

Dit medicijn is niet geregistreerd voor eczeem. Artsen gebruiken het wel, bij volwassenen en kinderen vanaf 2 jaar, op basis van onderzoek en de richtlijn. Dat heet off-label.

Hoe gebruik je het?

- Hoe vaak: twee keer per dag, met ongeveer 12 uur ertussen.
- Dosis mycofenolaatmofetil: meestal 1000 mg per keer. Mycofenolzuur in een vergelijkbare dosis. Je arts bepaalt de dosis.
- Eten: neem het elke dag op dezelfde manier, dus steeds met of steeds zonder eten.
- Slik de tabletten of capsules heel door. Breek, kauw of open ze niet.
- Gebruik niet elke dag maagzuurbinders met magnesium of aluminium. Overleg met je arts.

Een dosis vergeten?

Neem nooit een dubbele dosis om een vergeten dosis in te halen. Weet je niet wat je moet doen, vraag het dan je apotheek of arts.

Bewaren en reizen

Bewaar het medicijn in de verpakking bij kamertemperatuur. Neem het op reis mee in de handbagage, met een medicijnpaspoort van de apotheek.

Wanneer merk je effect en hoe lang gebruik je het?

Dit medicijn werkt langzaam. Na 8 tot 12 weken zie je meestal duidelijk effect. Dan beoordeel je met je dermatoloog of het genoeg helpt.

Werkt het goed, dan kun je het lang gebruiken. Gaat het lange tijd goed, dan bespreek je of de dosis omlaag kan. Stop niet zelf.

Blijf naast dit medicijn elke dag een vettende crème smeren. Je arts kan daarnaast een ontstekingsremmende crème of zalf voorschrijven.

Onderzoek vooraf en controles

Voor de start

- Je arts vraagt naar je gezondheid, je medicijnen en een kinderwens.
- Bloedonderzoek: bloedbeeld, lever en nieren, en een test op hepatitis B en C.
- Je arts kijkt welke vaccinaties je hebt gehad.
- Kun je zwanger worden? Dan doe je twee zwangerschapstesten, met 8 tot 10 dagen ertussen. Pas als beide negatief zijn, begin je. Je bespreekt ook anticonceptie.

Tijdens de behandeling

De eerste 3 maanden krijg je elke 4 weken bloedonderzoek: bloedbeeld, lever en nieren. Daarna meestal elke 6 maanden, en extra na een hogere dosis. Je dermatoloog kijkt ook regelmatig naar je huid.

Bijwerkingen

Vaak

- Diarree, misselijkheid, buikpijn of een opgeblazen gevoel.
- Infecties, zoals een koortslip, gordelroos of een blaasontsteking.
- Minder witte bloedcellen, rode bloedcellen of bloedplaatjes.
- Hoofdpijn, moeheid of slecht slapen.

Soms

- Een hogere leverwaarde in het bloed.
- Hogere bloeddruk.

Zeldzaam maar belangrijk

- Een ernstige infectie.
- Huidkanker en, heel zelden, lymfeklierkanker bij lang gebruik.
- Heel zelden een ernstige virusinfectie van de hersenen, met verwardheid, zwakte of moeite met praten.

Wat je zelf vermijdt of meldt

- Bescherm je huid tegen de zon, ga niet onder de zonnebank en laat je huid regelmatig nakijken.
- Doe als vrouw mee aan het bevolkingsonderzoek baarmoederhalskanker.
- Geef geen bloed tijdens de behandeling en tot 6 weken na de laatste dosis.
- Mannen geven geen sperma tijdens de behandeling en tot 90 dagen na de laatste dosis.
- Vertel elke arts, tandarts en apotheker dat je dit medicijn gebruikt. Sommige medicijnen verlagen de werking, zoals colestyramine, rifampicine en maagzuurbinders.

Vaccinaties

- Levende vaccins krijg je niet tijdens de behandeling. Voorbeelden zijn het vaccin tegen gele koorts, de BMR-prik en het waterpokkenvaccin. Heb je zo'n vaccin nodig, dan krijg je het minstens 4 weken vóór de start. Na het stoppen wacht je 3 maanden. Overleg altijd met je arts.
- Je arts kijkt vooraf welke vaccinaties je hebt gehad en of je waterpokken hebt gehad.
- Vaccins zonder levend virus of bacterie mogen wel. Ze werken soms iets minder goed.
- De jaarlijkse griepprik en de vaccinatie tegen pneumokokken worden aangeraden. De griepprik is gratis via je huisarts. De pneumokokkenprik wordt vergoed uit je basisverzekering; je eigen risico kan wel gelden. Het vaccin tegen gordelroos zonder levend virus is voor volwassenen het overwegen waard. Het wordt meestal niet vergoed. Bespreek het met je arts of huisarts.
- Ga je op reis buiten Europa? Maak minimaal 2 tot 3 maanden voor vertrek een afspraak bij een reizigersvaccinatiebureau, zoals de GGD, en vertel welk medicijn je gebruikt. Levende reisvaccins krijg je niet, zoals gele koorts, tyfus via de mond en het vaccin tegen dengue. De vaccins tegen chikungunya krijg je bij deze medicijnen ook niet. Laat malariapillen en antibiotica altijd controleren door het vaccinatiebureau of je apotheek.
- Kinderen krijgen de prikken zonder levend virus uit het Rijksvaccinatieprogramma gewoon. Levende vaccins, zoals de BMR-prik, krijgen ze niet tijdens de behandeling. Overleg altijd met je arts.

Infecties en operaties

Dit medicijn remt de afweer. Je krijgt daardoor makkelijker een infectie, en een infectie kan ernstiger verlopen. Was vaak je handen en blijf weg bij mensen met waterpokken of gordelroos als je die zelf nooit hebt gehad. Heb je koorts of een ernstige infectie, neem dan dezelfde dag contact op. Soms stop je tijdelijk.

Krijg je een operatie of een ingreep bij de tandarts? Vertel dat je dit medicijn gebruikt. Je dermatoloog zegt of je tijdelijk moet stoppen.

Kinderwens, zwangerschap en borstvoeding

Dit medicijn mag niet tijdens de zwangerschap. Het geeft een grote kans op een miskraam en op ernstige aangeboren afwijkingen. Daarom geldt een zwangerschapspreventieprogramma.

Kun je zwanger worden? Gebruik dan minstens één betrouwbare vorm van anticonceptie, liefst twee, vanaf voor de start tot minstens 6 weken na de laatste dosis. Heb je een kinderwens? Vrouwen stoppen minstens 6 weken en mannen minstens 3 maanden voor een zwangerschap met dit medicijn. Je arts kijkt dan naar een medicijn dat wel tijdens een zwangerschap mag. Word je toch zwanger, neem dan direct contact op.

Borstvoeding mag niet tijdens het gebruik.

Voor mannen: gebruik een condoom, of zorg dat je partner betrouwbare anticonceptie gebruikt, tijdens de behandeling en tot 90 dagen na de laatste dosis.

De afweging

Dit medicijn werkt bij een deel van de mensen goed en kan lang worden gebruikt. Het werkt langzaam, vraagt bloedcontroles en strikte anticonceptie.

Onbehandeld ernstig eczeem heeft ook gevolgen, voor slaap, werk, school en stemming. Jij en je dermatoloog bespreken wat voor jou zwaarder weegt en kijken regelmatig of dat nog klopt.

Neem contact op met je arts of verpleegkundige bij:

- diarree of buikklachten die hinderen
- een nieuw plekje op de huid
- eczeem dat na 12 weken niet beter is
- een zwangerschapswens

Neem dezelfde dag contact op bij:

- een (mogelijke) zwangerschap
- keelpijn met koorts, veel blauwe plekken of bloedingen
- verwardheid, zwakte of moeite met praten
- bloed bij de ontlasting of zwarte ontlasting
- aanhoudende hoest of kortademigheid
- koorts of een ernstige infectie
- snel uitbreidende blaasjes of ronde wondjes op de huid met eczeem, vaak met koorts. Dit kan eczema herpeticum zijn.
- blaasjes zoals bij gordelroos of waterpokken

Veelgestelde vragen

Wat is het verschil tussen de twee middelen?

Mycofenolaatmofetil wordt in het lichaam omgezet in mycofenolzuur. Het effect is hetzelfde. Mycofenolzuur geeft soms minder maagklachten.

Ik heb veel last van diarree. Wat kan ik doen?

Dat is vaak in het begin. Soms helpt het om de dosis te verdelen of over te stappen op mycofenolzuur. Overleg met je arts.

Mag ik alcohol drinken?

Matig gebruik is meestal geen probleem.

Mag ik de zon in?

Ja, met zonnebrandcrème (factor 30 tot 50) en bedekkende kleding. Blijf tussen 12 en 15 uur uit de zon. Vermijd verbranden en de zonnebank.

Voor ouders: mycofenolzuur en mycofenolaatmofetil bij kinderen

Artsen gebruiken dit medicijn ook bij kinderen vanaf 2 jaar met ernstig eczeem. De dosis hangt af van het gewicht. Er is ook een drank. Bloedonderzoek volgt voor de start, na 1 en 2 maanden en daarna elke 3 maanden. Op hepatitis wordt alleen getest bij een verhoogd risico.

Vaccinaties

De prikken uit het Rijksvaccinatieprogramma zonder levend virus gaan gewoon door. De BMR-prik krijgt je kind niet tijdens de behandeling. Je arts kijkt of die vooraf kan.

Pubers

Heeft je kind seks? Dan gebruiken jongens en meisjes goede anticonceptie tot minstens 3 maanden na het stoppen. Voor meisjes geldt ook het zwangerschapspreventieprogramma.

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

Samengesteld door dr. Annemie Galimont, dermatoloog, naar het Farmacotherapeutisch Kompas (mycofenolaatmofetil, augustus 2026, en mycofenolzuur), de NVDV-richtlijn Constitutioneel eczeem met het addendum voor kinderen (2020) en de conceptrichtlijn Screening en monitoring bij systemische medicatie voor inflammatoire dermatosen (NVDV, 2026). Uitgave: onlinedermatologie.nl, oktober 2026.

Dupilumab

Injecties bij matig tot ernstig eczeem

Het doel van deze folder

Deze folder is voor mensen die starten met dupilumab bij constitutioneel eczeem, ook wel atopisch eczeem genoemd. Op de laatste pagina staat informatie voor ouders van kinderen die dupilumab krijgen. Je leest wat het medicijn doet, hoe je het gebruikt, welke controles nodig zijn en waar je zelf op let.

Wat is dupilumab en hoe werkt het?

Dupilumab is een biological. Dat is een eiwit dat lijkt op de antistoffen die je lichaam zelf maakt. Bij eczeem geeft het afweersysteem steeds signalen af die ontsteking en jeuk veroorzaken. Twee belangrijke signaalstoffen daarbij zijn interleukine-4 en interleukine-13. Dupilumab remt precies deze twee stoffen. De rest van de afweer blijft gewoon werken.

Dupilumab geneest eczeem niet en verandert je aanleg niet. Het remt de ontsteking zolang je het gebruikt.

Waarom krijg je dit medicijn?

Je hebt matig tot ernstig eczeem dat met smeren niet genoeg rustig wordt. Het eczeem verstoort bijvoorbeeld je slaap, je werk of school, of je dagelijks leven. Dupilumab is geregistreerd voor eczeem vanaf de leeftijd van 6 maanden.

Voor de vergoeding gelden landelijke voorwaarden. Je dermatoloog weet of je in aanmerking komt.

Hoe gebruik je het?

- Vorm: een injectie onder de huid, met een voorgevulde pen of spuit.
- Start: de eerste keer krijg je meestal twee injecties op dezelfde dag, op twee verschillende plekken.
- Daarna: volwassenen spuiten meestal om de 2 weken 300 mg. Je arts bepaalt de dosis.
- Eten: het maakt niet uit wanneer je eet.

Zelf spuiten

- Een verpleegkundige leert je de eerste keer hoe het moet. Daarna spuit je thuis zelf, of doet een naaste het.
- Haal de pen of spuit uit de koelkast en laat hem op kamertemperatuur komen voordat je spuit: 45 minuten bij 300 mg en 30 minuten bij 200 mg. Schud niet.
- Spuit in de buik (niet binnen 5 cm van de navel) of de voorkant van het bovenbeen. Iemand anders mag ook in de achterkant van de bovenarm spuiten. Neem elke keer een andere plek.
- Spuit niet in huid met eczeem, een blauwe plek, een litteken of pijn.
- Gooi gebruikte pennen en spuiten in de naaldcontainer die je van de apotheek krijgt. Lever een volle container in bij de apotheek.

Een injectie vergeten?

Is het minder dan 7 dagen geleden? Spuit dan alsnog en ga verder met je gewone schema. Is het langer dan 7 dagen geleden? Spuit je om de 2 weken, sla de injectie dan over en spuit op de volgende geplande dag. Spuit je om de 4 weken, spuit dan alsnog en reken vanaf die dag een nieuw schema. Spuit nooit twee keer de dosis.

Bewaren en reizen

Bewaar de pennen in de koelkast (2 tot 8 °C), in de doos, niet in de vriezer. Een pen mag maximaal 14 dagen buiten de koelkast blijven, bij hoogstens 25 °C. Daarna gooi je hem weg. Op reis neem je de pennen mee in de handbagage, in een koeltas. Vraag de apotheek om een medicijnpaspoort of verklaring voor de douane.

Wanneer merk je effect en hoe lang gebruik je het?

Veel mensen merken in de eerste weken minder jeuk. Het volle effect zie je meestal na 16 weken. Dan beoordeel je samen met je dermatoloog of het genoeg helpt. Is er na 16 weken geen verbetering, dan stop je meestal. Bij een gedeeltelijke verbetering kan het eczeem bij doorgaan nog beter worden.

Dupilumab is een behandeling voor langere tijd. Gaat het lange tijd goed, dan bespreek je of de tijd tussen de injecties langer kan. Stop je, dan komt het eczeem vaak terug. Opnieuw beginnen werkt meestal weer. Blijf naast dupilumab elke dag een vettende crème smeren. Je arts kan daarnaast een ontstekingsremmende crème of zalf voorschrijven.

Onderzoek vooraf en controles

Voor de start

- Je arts vraagt naar je gezondheid, astma, oogklachten, je medicijnen en een zwangerschapswens.
- Je arts vraagt of je in de tropen bent geweest en of je ooit een worminfectie had. Een worminfectie wordt eerst behandeld.
- Je arts kijkt welke vaccinaties je hebt gehad en of je waterpokken hebt gehad.
- Kun je zwanger worden? Dan wordt een zwangerschap uitgesloten, zo nodig met een test.

Tijdens de behandeling

Je komt regelmatig op controle bij de dermatoloog. Meestal is dat na 4 weken (telefoon of video) en na 16 weken, daarna elke 3 maanden en na een jaar elke 6 maanden. Je bespreekt dan het effect, de bijwerkingen en het smeren. Bloedonderzoek is niet standaard nodig. Dupilumab verandert de gewone bloedwaarden niet op een manier die gevolgen heeft. Krijg je klachten zoals veel moeheid, kortademigheid, hoesten, spierpijn of koorts, dan kan je arts het aantal eosinofielen in het bloed laten bepalen. Dat is een soort witte bloedcel.

Bijwerkingen

Vaak (bij 1 tot 10 op de 100 mensen)

- Roodheid, zwelling, jeuk of een blauwe plek op de prikplek.
- Oogklachten: rode, jeukende, branderige of tranende ogen, droge ogen of ontstoken ooglidranden. Dit is meestal goed te behandelen met druppels of zalf.
- Een koortslip.
- Gewrichtspijn.
- Meer eosinofielen in het bloed, meestal zonder klachten.

Soms

- Roodheid van het gezicht.
- Ontsteking van het hoornvlies van het oog.
- Zwelling van huid of slijmvliezen.

Zeldzaam maar belangrijk

- Een ernstige allergische reactie, kort na een injectie of tot enkele dagen later.
- Een reactie met koorts, gewrichtspijn en huiduitslag, ongeveer 1 tot 2 weken na een injectie.

Wat je zelf vermijdt of meldt

- Verander je astmamedicijnen niet zelf en stop er niet mee. Overleg altijd met je arts of longarts.
- Meld nieuwe of erger wordende oogklachten aan je arts.
- Meld het als je naar de tropen gaat of buikklachten krijgt na een reis.
- Vertel elke arts, tandarts en apotheker dat je dupilumab gebruikt.
- Dupilumab heeft weinig wisselwerkingen met andere medicijnen. Meld wel altijd nieuwe medicijnen.

Vaccinaties

- Levende vaccins krijg je niet tijdens de behandeling. Voorbeelden zijn het vaccin tegen gele koorts, de BMR-prik en het waterpokkenvaccin. Heb je zo'n vaccin nodig, dan krijg je het minstens 4 weken vóór de start. Is een levend vaccin tijdens de behandeling toch nodig? Dan stop je tijdelijk. Je krijgt het vaccin op het moment van je volgende injectie en die injectie sla je over. Je start 4 weken na het vaccin weer. Bij 1 injectie per 2 weken sla je dus 2 injecties over. Overleg dit altijd vooraf met je arts.
- Vaccins zonder levend virus of bacterie mogen gewoon, en werken meestal goed.
- De griepprik en de vaccins tegen pneumokokken, corona en gordelroos (zonder levend virus) kunnen gewoon. Volg daarvoor de gewone adviezen, bijvoorbeeld van je huisarts. Of je een prik vergoed krijgt, bespreek je met je dermatoloog.
- Ga je op reis buiten Europa? Maak minimaal 2 tot 3 maanden voor vertrek een afspraak bij een reizigersvaccinatiebureau, zoals de GGD, en vertel dat je dupilumab gebruikt. Levende reisvaccins, zoals gele koorts en tyfus via de mond, krijg je niet tijdens de behandeling. De vaccins tegen dengue en chikungunya krijg je meestal niet; het vaccinatiebureau beoordeelt dit. Laat malariapillen en antibiotica controleren door het vaccinatiebureau of je apotheek.

Infecties en operaties

Dupilumab verhoogt de kans op ernstige infecties niet duidelijk. Een koortslip komt wel vaker voor. Heb je koorts of voel je je erg ziek, overleg dan met je arts of je de volgende injectie uitstelt.

Krijg je een operatie of een ingreep bij de tandarts? Vertel dat je dupilumab gebruikt en overleg met je dermatoloog of je een injectie moet uitstellen.

Kinderwens, zwangerschap en borstvoeding

Over dupilumab in de zwangerschap is nog niet genoeg bekend. Het wordt alleen gebruikt als het echt nodig is. Bespreek een kinderwens daarom vooraf met je dermatoloog. Na de laatste injectie blijft dupilumab nog enkele maanden in het lichaam. Gebruik tijdens de behandeling en tot minstens 3 maanden na de laatste injectie betrouwbare anticonceptie. Word je zwanger tijdens het gebruik, neem dan contact op met je dermatoloog.

Gebruikte je in de zwangerschap dupilumab? Vertel dat dan aan het consultatiebureau. Je baby krijgt dan meestal geen vaccin tegen rotavirus. De BCG-prik tegen tuberculose krijgt je baby niet vóór 12 maanden. De BMR-prik op 14 maanden en de prikken zonder levend virus gaan gewoon door. De jeugdarts beslist.

Borstvoeding geven terwijl je dupilumab gebruikt, kan soms, in overleg met je dermatoloog. Er zijn nog weinig gegevens. Die zijn tot nu toe geruststellend. Bij een pasgeboren of te vroeg geboren baby is extra voorzichtigheid nodig. Wil je borstvoeding geven? Bespreek dit dan vooraf met je dermatoloog.

Voor mannen: in dieronderzoek had dupilumab geen invloed op de vruchtbaarheid. Er is geen advies om te stoppen bij een kinderwens.

De afweging

Dupilumab werkt bij veel mensen goed op jeuk en ontsteking. Het werkt gericht en vraagt geen vaste bloedcontroles. Mogelijke nadelen zijn oogklachten bij een deel van de mensen en injecties voor langere tijd. Onbehandeld ernstig eczeem heeft ook gevolgen, voor slaap, werk, school en stemming. Jij en je dermatoloog bespreken wat voor jou zwaarder weegt en kijken regelmatig of dat nog klopt.

Neem contact op met je arts of verpleegkundige bij:

- rode, jeukende, branderige of tranende ogen, of ontstoken ooglidranden
- een koortslip die niet overgaat
- gewrichtspijn of een nieuwe huiduitslag
- meer benauwdheid of hoesten
- eczeem dat na 16 weken niet beter is
- zwangerschap of een zwangerschapswens

Neem dezelfde dag contact op bij:

- pijn in het oog, lichtschuwheid of slechter zien
- koorts of een ernstige infectie
- snel uitbreidende blaasjes of ronde wondjes op de huid met eczeem, vaak met koorts. Dit kan eczema herpeticum zijn.
- blaasjes zoals bij gordelroos of waterpokken
- een dik gezicht, dikke lippen of tong, benauwdheid of uitslag over het hele lichaam kort na een injectie. Bel 112 bij ernstige benauwdheid.

Veelgestelde vragen

Mag ik alcohol drinken?

Er is geen wisselwerking tussen dupilumab en alcohol bekend. Matig gebruik is geen probleem.

Helpt dupilumab ook bij astma of hooikoorts?

Dupilumab wordt ook gebruikt bij ernstig astma. Veel mensen merken dat hun astma beter wordt. Pas je astmamedicijnen alleen aan in overleg met je arts.

Mag ik stoppen als het eczeem weg is?

Stop niet zelf. Het eczeem komt dan vaak terug. Bespreek met je dermatoloog of de injecties minder vaak kunnen.

Ik ben verkouden. Mag ik spuiten?

Bij een gewone verkoudheid zonder koorts mag je spuiten. Heb je koorts of ben je erg ziek, overleg dan eerst.

Waarom krijg ik oogklachten?

Dat is nog niet precies bekend. De klachten gaan meestal over met druppels of zalf. Soms verwijst je arts je naar de oogarts. Stoppen is zelden nodig.

Voor ouders: dupilumab bij kinderen

Dupilumab mag bij kinderen vanaf 6 maanden met ernstig eczeem. Kinderen vanaf 12 jaar kunnen het ook krijgen bij matig eczeem. Alle informatie in deze folder geldt ook voor kinderen. Hieronder staat wat er voor ouders bij komt.

Dosis

De dosis hangt af van leeftijd en gewicht. Kinderen tot 12 jaar krijgen meestal om de 4 weken een injectie. Je arts bepaalt de dosis.

Leeftijd en gewicht	Meestal
6 maanden tot 6 jaar, 5 tot 15 kg	200 mg om de 4 weken
6 maanden tot 6 jaar, 15 tot 30 kg	300 mg om de 4 weken
6 tot 12 jaar, 15 tot 60 kg	300 mg op dag 1 en dag 15, daarna om de 4 weken
12 tot 18 jaar, minder dan 60 kg	200 mg om de 2 weken, na een dubbele startdosis
Vanaf 60 kg	300 mg om de 2 weken, na een dubbele startdosis

Volgens de productinformatie (EMA).

Wie spuit?

Bij kinderen jonger dan 12 jaar geeft een ouder of verzorger de injectie. Kinderen vanaf 12 jaar mogen zelf spuiten, met een volwassene erbij. Bij jonge kinderen spuit je meestal in het bovenbeen of de buik. Afleiding helpt, zoals een filmpje of een liedje. Vraag de verpleegkundige of een verdovende crème met lidocaïne en prilocaïne zinvol is.

Ogen

Jonge kinderen vertellen niet altijd dat hun ogen pijn doen. Let op wrijven in de ogen, rode of tranende ogen, knijpen tegen het licht of minder goed kijken. Neem dan contact op. Bij pijn, lichtschuwheid of slechter zien neem je dezelfde dag contact op.

Vaccinaties uit het Rijksvaccinatieprogramma

- Prikken zonder levend virus gaan gewoon door volgens het Rijksvaccinatieprogramma.
- Levende vaccins krijgt je kind niet tijdens de behandeling. Dat zijn het rotavirusvaccin, de eerste BMR-prik en het waterpokkenvaccin. Overleg altijd met je arts.
- De tweede BMR-prik mag wel tijdens dupilumab. Soms wordt die vervroegd, zodat je kind hem vóór de start krijgt.
- Je arts vraagt of je kind waterpokken heeft gehad. Bij twijfel volgt soms bloedonderzoek.
- De jaarlijkse griepprik wordt aangeraden. Neem deze folder mee naar het consultatiebureau of de GGD.

Groei, school en opvang

Je kind kan gewoon naar school, de opvang en sport. Dupilumab heeft geen bekende invloed op groei en ontwikkeling. Je arts volgt de groei bij de controles. Bij een besmettelijke ziekte in de klas, zoals waterpokken, neem je contact op als je kind geen waterpokken heeft gehad.

Meisjes vanaf de puberteit

Kan je dochter zwanger worden, dan bespreekt de arts anticonceptie. De richtlijn adviseert die tot 3 maanden na de laatste injectie door te zetten.

Na het stoppen

Heeft je kind astma of hooikoorts, dan kunnen die klachten na het stoppen erger worden. Let daarop en overleg met de arts.

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

Samengesteld door dr. Annemie Galimont-Collen, dermatoloog, naar de productinformatie van dupilumab (EMA), het Farmacotherapeutisch Kompas (augustus 2026), de NVDV-richtlijn Constitutioneel eczeem, module Biologics bij kinderen en adolescenten (december 2025), de conceptrichtlijn Screening en monitoring bij systemische medicatie voor inflammatoire dermatosen (NVDV, 2026) en de NVR-richtlijn Gebruik van anti-inflammatoire en immuunsuppressieve medicatie rondom de zwangerschap (2024). Uitgave: onlinedermatologie.nl, oktober 2026.

Tralokinumab

Injecties bij matig tot ernstig eczeem

Het doel van deze folder

Deze folder is voor mensen die starten met tralokinumab bij constitutioneel eczeem, ook wel atopisch eczeem genoemd. Je leest wat het medicijn doet, hoe je het gebruikt, welke controles nodig zijn en waar je zelf op let.

Wat is tralokinumab en hoe werkt het?

Tralokinumab is een biological. Dat is een eiwit dat lijkt op de antistoffen die je lichaam zelf maakt. Bij eczeem speelt de signaalstof interleukine-13 een grote rol bij ontsteking en jeuk. Tralokinumab remt deze stof. De rest van de afweer blijft gewoon werken.

Tralokinumab geneest eczeem niet en verandert je aanleg niet. Het remt de ontsteking zolang je het gebruikt.

Waarom krijg je dit medicijn?

Je hebt matig tot ernstig eczeem dat met smeren niet genoeg rustig wordt. Tralokinumab is geregistreerd voor volwassenen en kinderen vanaf 12 jaar.

Voor de vergoeding gelden landelijke voorwaarden. Je dermatoloog weet of je in aanmerking komt.

Hoe gebruik je het?

- Vorm: een injectie onder de huid, met een voorgevulde pen of spuit.
- Start: de eerste keer krijg je meestal 600 mg, verdeeld over meerdere injecties op dezelfde dag.
- Daarna: meestal om de 2 weken 300 mg. Is het eczeem na 16 weken (bijna) weg, dan kan het om de 4 weken.
- Eten: het maakt niet uit wanneer je eet.

Zelf spuiten

- Een verpleegkundige leert je de eerste keer hoe het moet. Daarna spuit je thuis zelf, of doet een naaste het.
- Laat een spuit 30 minuten en een pen 45 minuten op kamertemperatuur komen voor je spuit. Schud niet.
- Spuit in de buik (niet binnen 5 cm van de navel) of de voorkant van het bovenbeen. Iemand anders mag ook in de achterkant van de bovenarm spuiten. Neem elke keer een andere plek.
- Spuit niet in huid met eczeem, een blauwe plek, een litteken of pijn.
- Gooi gebruikte pennen en spuiten in de naaldcontainer die je van de apotheek krijgt. Lever een volle container in bij de apotheek.

Een injectie vergeten?

Spuit zo snel mogelijk alsnog en ga daarna verder met je gewone schema. Spuit nooit twee keer de dosis.

Bewaren en reizen

Bewaar de pennen of spuiten in de koelkast (2 tot 8 °C), in de doos, niet in de vriezer. Een pen of spuit mag maximaal 14 dagen buiten de koelkast blijven, bij hoogstens 30 °C. Daarna gooi je hem weg. Op reis neem je ze mee in de handbagage, in een koeltas. Vraag de apotheek om een medicijnpaspoort of verklaring voor de douane.

Wanneer merk je effect en hoe lang gebruik je het?

Het effect komt geleidelijk. Na 16 weken beoordeel je samen met je dermatoloog of het genoeg helpt. Is er dan geen verbetering, dan stop je meestal. Bij een gedeeltelijke verbetering kan het eczeem bij doorgaan nog beter worden.

Tralokinumab is een behandeling voor langere tijd. Stop je, dan komt het eczeem vaak terug.

Blijf naast dit medicijn elke dag een vettende crème smeren. Je arts kan daarnaast een ontstekingsremmende crème of zalf voorschrijven.

Onderzoek vooraf en controles

Voor de start

- Je arts vraagt naar je gezondheid, astma, oogklachten, je medicijnen en een zwangerschapswens.
- Je arts vraagt of je in de tropen bent geweest en of je ooit een worminfectie had. Een worminfectie wordt eerst behandeld.
- Je arts kijkt welke vaccinaties je hebt gehad en of je waterpokken hebt gehad.
- Kun je zwanger worden? Dan wordt een zwangerschap uitgesloten, zo nodig met een test.

Tijdens de behandeling

Je komt regelmatig op controle bij de dermatoloog. Je bespreekt dan het effect, de bijwerkingen en het smeren. Bloedonderzoek is niet standaard nodig.

Bijwerkingen

Zeer vaak

- Verkoudheid en andere infecties van neus en keel.

Vaak

- Rode, jeukende of tranende ogen (bindvliesontsteking).
- Roodheid, zwelling of pijn op de prikplek.
- Meer eosinofielen in het bloed, een soort witte bloedcel, meestal zonder klachten.

Soms

- Ontsteking van het hoornvlies van het oog.

Zeldzaam maar belangrijk

- Een ernstige allergische reactie.

Wat je zelf vermijdt of meldt

- Meld nieuwe of erger wordende oogklachten aan je arts.
- Meld het als je naar de tropen gaat of buikklachten krijgt na een reis.
- Dit medicijn heeft weinig wisselwerkingen met andere medicijnen. Meld wel altijd nieuwe medicijnen.
- Vertel elke arts, tandarts en apotheker welk medicijn je gebruikt.

Vaccinaties

- Levende vaccins krijg je niet tijdens de behandeling. Voorbeelden zijn het vaccin tegen gele koorts, de BMR-prik en het waterpokkenvaccin. Heb je zo'n vaccin nodig, dan krijg je het minstens 4 weken vóór de start. Is een levend vaccin tijdens de behandeling toch nodig? Dan stop je tijdelijk. Je krijgt het vaccin op het moment van je volgende injectie en die injectie sla je over. Je start 4 weken na het vaccin weer. Bij 1 injectie per 2 weken sla je dus 2 injecties over. Ben je jonger dan 18 jaar, dan overlegt je arts eerst met een kinderarts die gespecialiseerd is in afweer. Overleg dit altijd vooraf met je arts.
- Vaccins zonder levend virus of bacterie mogen gewoon.
- De griepprik en de vaccins tegen pneumokokken, corona en gordelroos (zonder levend virus) kunnen gewoon. Volg daarvoor de gewone adviezen, bijvoorbeeld van je huisarts. Of je een prik vergoed krijgt, bespreek je met je dermatoloog.
- Kinderen krijgen de prikken zonder levend virus uit het Rijksvaccinatieprogramma gewoon.
- Ga je op reis buiten Europa? Maak minimaal 2 tot 3 maanden voor vertrek een afspraak bij een reizigersvaccinatiebureau, zoals de GGD, en vertel dat je tralokinumab gebruikt. Levende reisvaccins, zoals gele koorts en tyfus via de mond, krijg je niet tijdens de behandeling. De vaccins tegen dengue en chikungunya krijg je meestal niet; het vaccinatiebureau beoordeelt dit. Laat malariapillen en antibiotica controleren door het vaccinatiebureau of je apotheek.

Infecties en operaties

Dit medicijn remt alleen een klein deel van de afweer. Een duidelijk hogere kans op ernstige infecties is niet gevonden. Heb je koorts of voel je je erg ziek, overleg dan met je arts of je de volgende injectie uitstelt.

Krijg je een operatie of een ingreep bij de tandarts? Vertel welk medicijn je gebruikt en overleg met je dermatoloog of je een injectie moet uitstellen.

Kinderwens, zwangerschap en borstvoeding

Over tralokinumab in de zwangerschap is te weinig bekend. Volgens de richtlijn gebruik je tralokinumab niet als je zwanger bent. Bespreek een kinderwens daarom vooraf met je dermatoloog. Gebruik tijdens de behandeling en tot minstens 3 maanden na de laatste injectie betrouwbare anticonceptie. Word je zwanger tijdens het gebruik, neem dan contact op met je dermatoloog.

Gebruikte je in de zwangerschap tralokinumab? Vertel dat dan aan het consultatiebureau. Je baby krijgt dan meestal geen vaccin tegen rotavirus. De

BCG-prik tegen tuberculose krijgt je baby niet vóór 12 maanden. De BMR-prik op 14 maanden en de prikken zonder levend virus gaan gewoon door. De jeugdarts beslist.

Over tralokinumab en borstvoeding is weinig bekend. Wil je borstvoeding geven? Bespreek dan vooraf met je dermatoloog of het kan. Jullie beslissen samen.

Voor mannen: er is geen advies om te stoppen bij een kinderwens.

De afweging

Tralokinumab werkt gericht en vraagt geen vaste bloedcontroles. Mogelijke nadelen zijn oogklachten bij een deel van de mensen en injecties voor langere tijd. Onbehandeld ernstig eczeem heeft ook gevolgen, voor slaap, werk, school en stemming. Jij en je dermatoloog bespreken wat voor jou zwaarder weegt en kijken regelmatig of dat nog klopt.

Neem contact op met je arts of verpleegkundige bij:

- rode, jeukende of tranende ogen
- eczeem dat na 16 weken niet beter is
- zwangerschap of een zwangerschapswens

Neem dezelfde dag contact op bij:

- pijn in het oog, lichtschuwheid of slechter zien
- koorts of een ernstige infectie
- snel uitbreidende blaasjes of ronde wondjes op de huid met eczeem, vaak met koorts. Dit kan eczema herpeticum zijn.
- blaasjes zoals bij gordelroos of waterpokken
- een dik gezicht, dikke lippen of tong, benauwdheid of uitslag over het hele lichaam kort na een injectie. Bel 112 bij ernstige benauwdheid.

Veelgestelde vragen

Waarom eerst zoveel injecties?

De dubbele startdosis zorgt dat er snel genoeg medicijn in je bloed is. Daarna spuit je elke 2 weken 2 spuiten of 1 pen.

Mag ik alcohol drinken?

Er is geen wisselwerking met alcohol bekend. Matig gebruik is geen probleem.

Ik ben verkouden. Mag ik spuiten?

Bij een gewone verkoudheid zonder koorts mag je spuiten. Heb je koorts of ben je erg ziek, overleg dan eerst.

Mag ik stoppen als het eczeem weg is?

Stop niet zelf. Het eczeem komt dan vaak terug. Bespreek met je dermatoloog of de injecties minder vaak kunnen.

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

Samengesteld door dr. Annemie Galimont-Collen, dermatoloog, naar de productinformatie van tralokinumab (EMA), het Farmacotherapeutisch Kompas (tralokinumab, 2026), de NVDV-richtlijn Constitutioneel eczeem (modules Biologics, 2025) de conceptrichtlijn Screening en monitoring bij systemische medicatie voor inflammatoire dermatosen (NVDV, 2026) en de NVR-richtlijn Gebruik van anti-inflammatoire en immuunsuppressieve medicatie rondom de zwangerschap (2024). Uitgave: onlinedermatologie.nl, oktober 2026.

Lebrikizumab

Injecties bij matig tot ernstig eczeem

Het doel van deze folder

Deze folder is voor mensen die starten met lebrikizumab bij constitutioneel eczeem, ook wel atopisch eczeem genoemd. Je leest wat het medicijn doet, hoe je het gebruikt, welke controles nodig zijn en waar je zelf op let.

Wat is lebrikizumab en hoe werkt het?

Lebrikizumab is een biological. Dat is een eiwit dat lijkt op de antistoffen die je lichaam zelf maakt. Bij eczeem speelt de signaalstof interleukine-13 een grote rol bij ontsteking en jeuk. Lebrikizumab remt deze stof. De rest van de afweer blijft gewoon werken.

Lebrikizumab geneest eczeem niet en verandert je aanleg niet. Het remt de ontsteking zolang je het gebruikt.

Waarom krijg je dit medicijn?

Je hebt matig tot ernstig eczeem dat met smeren niet genoeg rustig wordt. Lebrikizumab is geregistreerd voor volwassenen en kinderen vanaf 12 jaar die minstens 40 kg wegen.

Voor de vergoeding gelden landelijke voorwaarden. Je dermatoloog weet of je in aanmerking komt.

Hoe gebruik je het?

- Vorm: een injectie onder de huid, met een voorgevulde pen of spuit.
- Start: in week 0 en week 2 meestal 500 mg, dat zijn twee injecties.
- Daarna: om de 2 weken 250 mg, tot week 16. Werkt het goed, dan daarna om de 4 weken 250 mg.
- Eten: het maakt niet uit wanneer je eet.

Zelf spuiten

- Een verpleegkundige leert je de eerste keer hoe het moet. Daarna spuit je thuis zelf, of doet een naaste het.
- Laat de pen 45 minuten op kamertemperatuur komen voor je spuit. Schud niet.
- Spuit in de buik (niet binnen 5 cm van de navel) of de voorkant van het bovenbeen. Iemand anders mag ook in de achterkant van de bovenarm spuiten. Neem elke keer een andere plek.
- Spuit niet in huid met eczeem, een blauwe plek, een litteken of pijn.
- Gooi gebruikte pennen en spuiten in de naaldcontainer die je van de apotheek krijgt. Lever een volle container in bij de apotheek.

Een injectie vergeten?

Spuit zo snel mogelijk alsnog en ga daarna verder met je gewone schema. Spuit nooit twee keer de dosis.

Bewaren en reizen

Bewaar de pennen in de koelkast (2 tot 8 °C), in de doos, niet in de vriezer. Een pen mag maximaal 7 dagen buiten de koelkast blijven, bij hoogstens 30 °C. Daarna gooi je hem weg. Op reis neem je de pennen mee in de handbagage, in een koeltas. Vraag de apotheek om een medicijnpaspoort of verklaring voor de douane.

Wanneer merk je effect en hoe lang gebruik je het?

Het effect komt geleidelijk. Na 16 weken beoordeel je samen met je dermatoloog of het genoeg helpt. Is er dan geen verbetering, dan stop je meestal. Bij een gedeeltelijke verbetering kan je arts voorstellen om nog tot week 24 om de 2 weken te spuiten.

Lebrikizumab is een behandeling voor langere tijd. Stop je, dan komt het eczeem vaak terug.

Blijf naast dit medicijn elke dag een vettende crème smeren. Je arts kan daarnaast een ontstekingsremmende crème of zalf voorschrijven.

Onderzoek vooraf en controles

Voor de start

- Je arts vraagt naar je gezondheid, astma, oogklachten, je medicijnen en een zwangerschapswens.

- Je arts vraagt of je in de tropen bent geweest en of je ooit een worminfectie had. Een worminfectie wordt eerst behandeld.
- Je arts kijkt welke vaccinaties je hebt gehad en of je waterpokken hebt gehad.
- Kun je zwanger worden? Dan wordt een zwangerschap uitgesloten, zo nodig met een test.

Tijdens de behandeling

Je komt regelmatig op controle bij de dermatoloog. Je bespreekt dan het effect, de bijwerkingen en het smeren. Bloedonderzoek is niet standaard nodig.

Bijwerkingen

Vaak

- Rode, jeukende of tranende ogen (bindvliesontsteking).
- Droge ogen.
- Roodheid of pijn op de prikplek.

Soms

- Gordelroos.
- Ontsteking van het hoornvlies of van de ooglidranden.
- Meer eosinofielen in het bloed, een soort witte bloedcel.

Zeldzaam maar belangrijk

- Een ernstige allergische reactie.

Wat je zelf vermijdt of meldt

- Meld nieuwe of erger wordende oogklachten aan je arts.
- Meld het als je naar de tropen gaat of buikklachten krijgt na een reis.
- Dit medicijn heeft weinig wisselwerkingen met andere medicijnen. Meld wel altijd nieuwe medicijnen.
- Vertel elke arts, tandarts en apotheker welk medicijn je gebruikt.

Vaccinaties

- Levende vaccins krijg je niet tijdens de behandeling. Voorbeelden zijn het vaccin tegen gele koorts, de BMR-prik en het waterpokkenvaccin. Heb je zo'n vaccin nodig, dan krijg je het minstens 4 weken vóór de start. Is een levend vaccin tijdens de behandeling toch nodig? Bij lebrikizumab is niet bekend hoe lang je moet wachten. Ben je jonger dan 18 jaar, dan overlegt je arts eerst met een kinderarts die gespecialiseerd is in afweer. Overleg dit altijd vooraf met je arts.
- Vaccins zonder levend virus of bacterie mogen gewoon.
- De griepprik en de vaccins tegen pneumokokken, corona en gordelroos (zonder levend virus) kunnen gewoon. Volg daarvoor de gewone adviezen, bijvoorbeeld van je huisarts. Of je een prik vergoed krijgt, bespreek je met je dermatoloog.
- Kinderen krijgen de prikken zonder levend virus uit het Rijksvaccinatieprogramma gewoon.
- Ga je op reis buiten Europa? Maak minimaal 2 tot 3 maanden voor vertrek een afspraak bij een reizigersvaccinatiebureau, zoals de GGD, en vertel dat je lebrikizumab gebruikt. Levende reisvaccins, zoals gele koorts en tyfus via de mond, krijg je niet tijdens de behandeling. De vaccins tegen dengue en chikungunya krijg je meestal niet; het vaccinatiebureau beoordeelt dit. Laat malariapillen en antibiotica controleren door het vaccinatiebureau of je apotheek.

Infecties en operaties

Dit medicijn remt alleen een klein deel van de afweer. Een duidelijk hogere kans op ernstige infecties is niet gevonden. Heb je koorts of voel je je erg ziek, overleg dan met je arts of je de volgende injectie uitstelt.

Krijg je een operatie of een ingreep bij de tandarts? Vertel welk medicijn je gebruikt en overleg met je dermatoloog of je een injectie moet uitstellen.

Kinderwens, zwangerschap en borstvoeding

Over lebrikizumab in de zwangerschap is te weinig bekend. Het gebruik wordt liever vermeden. Bespreek een kinderwens daarom vooraf met je dermatoloog, ook hoe lang je na het stoppen anticonceptie gebruikt. Gebruik tijdens de behandeling betrouwbare anticonceptie. Word je zwanger tijdens het gebruik, neem dan contact op met je dermatoloog.

Gebruikte je in de zwangerschap lebrikizumab? Vertel dat dan aan het consultatiebureau. Je baby krijgt dan meestal geen vaccin tegen rotavirus. De BCG-prik tegen tuberculose krijgt je baby niet vóór 12 maanden. De BMR-prik op 14 maanden en de prikken zonder levend virus gaan gewoon door. De jeugdarts beslist.

Over borstvoeding is weinig bekend. Wil je borstvoeding geven? Bespreek dit dan vooraf met je dermatoloog. Jullie beslissen samen.

Voor mannen: er is geen advies om te stoppen bij een kinderwens.

De afweging

Lebrikizumab werkt gericht en vraagt geen vaste bloedcontroles. Mogelijke nadelen zijn oogklachten bij een deel van de mensen en injecties voor langere tijd. Onbehandeld ernstig eczeem heeft ook gevolgen, voor slaap, werk, school en stemming. Jij en je dermatoloog bespreken wat voor jou zwaarder weegt en kijken regelmatig of dat nog klopt.

Neem contact op met je arts of verpleegkundige bij:

- rode, jeukende, droge of tranende ogen
- eczeem dat na 16 weken niet beter is
- zwangerschap of een zwangerschapswens

Neem dezelfde dag contact op bij:

- pijn in het oog, lichtschuwheid of slechter zien
- koorts of een ernstige infectie
- snel uitbreidende blaasjes of ronde wondjes op de huid met eczeem, vaak met koorts. Dit kan eczema herpeticum zijn.
- blaasjes zoals bij gordelroos of waterpokken
- een dik gezicht, dikke lippen of tong, benauwdheid of uitslag over het hele lichaam kort na een injectie. Bel 112 bij ernstige benauwdheid.

Veelgestelde vragen

Hoe vaak moet ik spuiten als het goed gaat?

Na week 16 meestal één keer per 4 weken.

Mag ik alcohol drinken?

Er is geen wisselwerking met alcohol bekend. Matig gebruik is geen probleem.

Ik ben verkouden. Mag ik spuiten?

Bij een gewone verkoudheid zonder koorts mag je spuiten. Heb je koorts of ben je erg ziek, overleg dan eerst.

Mag ik stoppen als het eczeem weg is?

Stop niet zelf. Het eczeem komt dan vaak terug. Bespreek met je dermatoloog of de injecties minder vaak kunnen.

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

Samengesteld door dr. Annemie Galimont-Collen, dermatoloog, naar de productinformatie van lebrikizumab (EMA), het Farmacotherapeutisch Kompas (lebrikizumab, 2026), de NVDV-richtlijn Constitutioneel eczeem (modules Biologics, 2025) en de conceptrichtlijn Screening en monitoring bij systemische medicatie voor inflammatoire dermatosen (NVDV, 2026). Uitgave: onlinedermatologie.nl, oktober 2026.

Nemolizumab

Injecties bij matig tot ernstig eczeem

Het doel van deze folder

Deze folder is voor mensen die starten met nemolizumab bij constitutioneel eczeem, ook wel atopisch eczeem genoemd. Je leest wat het medicijn doet, hoe je het gebruikt, welke controles nodig zijn en waar je zelf op let.

Wat is nemolizumab en hoe werkt het?

Nemolizumab is een biological. Dat is een eiwit dat lijkt op de antistoffen die je lichaam zelf maakt. Het blokkeert de plek waar de signaalstof interleukine-31 zich aan zenuwen en afweercellen hecht. Interleukine-31 speelt een grote rol bij de jeuk van eczeem. Daarom werkt nemolizumab vooral op de jeuk, en daarnaast op de ontsteking.

Nemolizumab geneest eczeem niet en verandert je aanleg niet. Het remt de ontsteking zolang je het gebruikt.

Waarom krijg je dit medicijn?

Je hebt matig tot ernstig eczeem dat met smeren niet genoeg rustig wordt. Nemolizumab is geregistreerd voor volwassenen en kinderen vanaf 12 jaar die minstens 30 kilo wegen. Je gebruikt het samen met een ontstekingsremmende crème of zalf.

Voor de vergoeding gelden landelijke voorwaarden. Je dermatoloog weet of je in aanmerking komt.

Hoe gebruik je het?

- Vorm: een injectie onder de huid, met een voorgevulde pen. De pen bevat een poeder en een vloeistof die je eerst mengt. In de bijsluiter staat hoe je dat doet.
- Start: de eerste keer krijg je meestal 60 mg, dat zijn twee injecties.
- Daarna: meestal om de 4 weken 30 mg. Werkt het goed, dan na week 16 om de 8 weken.
- Eten: het maakt niet uit wanneer je eet.

Zelf spuiten

- Een verpleegkundige leert je de eerste keer hoe het moet. Daarna spuit je thuis zelf, of doet een naaste het.
- Haal de pen 30 tot 45 minuten vóór het mengen uit de koelkast. Na het mengen schud je de pen 30 seconden en wacht je ongeveer 5 minuten. Gebruik de pen binnen 4 uur na het mengen.
- Spuit in de buik (niet binnen 5 cm van de navel) of de voorkant van het bovenbeen. Iemand anders mag ook in de achterkant van de bovenarm spuiten. Neem elke keer een andere plek.
- Spuit niet in huid met eczeem, een blauwe plek, een litteken of pijn.
- Gooi gebruikte pennen en spuiten in de naaldcontainer die je van de apotheek krijgt. Lever een volle container in bij de apotheek.

Een injectie vergeten?

Spuit zo snel mogelijk alsnog en ga daarna verder met je gewone schema. Spuit nooit twee keer de dosis.

Bewaren en reizen

Bewaar de pennen in de koelkast (2 tot 8 °C), in de doos, niet in de vriezer. Een pen mag één keer maximaal 90 dagen buiten de koelkast blijven, bij hoogstens 25 °C. Schrijf de datum op de doos. Op reis neem je de pennen mee in de handbagage, in een koeltas. Vraag de apotheek om een medicijnpaspoort of verklaring voor de douane.

Wanneer merk je effect en hoe lang gebruik je het?

De jeuk kan al in de eerste weken minder worden. Na 16 weken beoordeel je samen met je dermatoloog of het genoeg helpt. Is er dan geen verbetering, dan stop je meestal. Bij een gedeeltelijke verbetering spuit je tot week 24 om de 4 weken door. Daarna beoordeel je opnieuw samen met je dermatoloog of het genoeg helpt.

Nemolizumab is een behandeling voor langere tijd. Stop je, dan komen jeuk en eczeem vaak terug.

Blijf naast dit medicijn elke dag een vettende crème smeren. Je arts kan daarnaast een ontstekingsremmende crème of zalf voorschrijven.

Onderzoek vooraf en controles

Voor de start

- Je arts vraagt naar je gezondheid, astma, oogklachten, je medicijnen en een zwangerschapswens.
- Je arts kijkt welke vaccinaties je hebt gehad en of je waterpokken hebt gehad.
- Kun je zwanger worden? Dan wordt een zwangerschap uitgesloten, zo nodig met een test.

Tijdens de behandeling

Je komt regelmatig op controle bij de dermatoloog. Meestal is dat na 4 weken (telefoon of video) en na 16 weken, bij een gedeeltelijke verbetering ook na 24 weken, daarna elke 3 maanden en na een jaar elke 6 maanden. Je bespreekt dan het effect, de bijwerkingen en het smeren. Bloedonderzoek is niet standaard nodig.

Bijwerkingen

Vaak

- Hoofdpijn.
- Een schimmelinfectie van de huid of de nagels.
- Een allergische reactie, zoals galbulten of een zwelling van je gezicht, lippen of tong.
- Wat meer last van astma.
- Roodheid, jeuk of pijn op de prikplek.

Soms

- Blaren op de huid door een afweerreactie (bulleus pemfigoïd).
- Meer eosinofielen in het bloed, een soort witte bloedcel.

Wat je zelf vermijdt of meldt

- Heb je astma? Vertel het je arts. Nemolizumab kan astma iets erger maken. Verander je astmamedicijnen niet zelf.
- Dit medicijn heeft weinig wisselwerkingen met andere medicijnen. Meld wel altijd nieuwe medicijnen.
- Vertel elke arts, tandarts en apotheker welk medicijn je gebruikt.

Vaccinaties

- Levende vaccins krijg je niet tijdens de behandeling. Voorbeelden zijn het vaccin tegen gele koorts, de BMR-prik en het waterpokkenvaccin. Heb je zo'n vaccin nodig, dan krijg je het minstens 4 weken vóór de start. Is een levend vaccin tijdens de behandeling toch nodig? Bij nemolizumab is niet bekend hoe lang je moet wachten. Ben je jonger dan 18 jaar, dan overlegt je arts eerst met een kinderarts die gespecialiseerd is in afweer. Overleg dit altijd vooraf met je arts.
- Vaccins zonder levend virus of bacterie mogen gewoon.
- De griepprik en de vaccins tegen pneumokokken, corona en gordelroos (zonder levend virus) kunnen gewoon. Volg daarvoor de gewone adviezen, bijvoorbeeld van je huisarts. Of je een prik vergoed krijgt, bespreek je met je dermatoloog.
- Kinderen krijgen de prikken zonder levend virus uit het Rijksvaccinatieprogramma gewoon.
- Ga je op reis buiten Europa? Maak minimaal 2 tot 3 maanden voor vertrek een afspraak bij een reizigersvaccinatiebureau, zoals de GGD, en vertel dat je nemolizumab gebruikt. Levende reisvaccins, zoals gele koorts en tyfus via de mond, krijg je niet tijdens de behandeling. De vaccins tegen dengue en chikungunya krijg je meestal niet; het vaccinatiebureau beoordeelt dit. Laat malariapillen en antibiotica controleren door het vaccinatiebureau of je apotheek.

Infecties en operaties

Dit medicijn remt alleen een klein deel van de afweer. Een duidelijk hogere kans op ernstige infecties is niet gevonden. Heb je koorts of voel je je erg ziek, overleg dan met je arts of je de volgende injectie uitstelt.

Krijg je een operatie of een ingreep bij de tandarts? Vertel welk medicijn je gebruikt en overleg met je dermatoloog of je een injectie moet uitstellen.

Kinderwens, zwangerschap en borstvoeding

Over nemolizumab in de zwangerschap is te weinig bekend. Het gebruik wordt liever vermeden. Bespreek een kinderwens daarom vooraf met je dermatoloog. Gebruik tijdens de behandeling en tot minstens 3 maanden na de laatste injectie betrouwbare anticonceptie. Word je zwanger tijdens het gebruik, neem dan contact op met je dermatoloog.

Gebruikte je in de zwangerschap nemolizumab? Vertel dat dan aan het consultatiebureau. Je baby krijgt dan meestal geen vaccin tegen rotavirus. De BCG-prik tegen tuberculose krijgt je baby niet vóór 12 maanden. De BMR-prik op 14 maanden en de

prikken zonder levend virus gaan gewoon door. De jeugdarts beslist.

In de eerste dagen na de bevalling gebruik je nemolizumab niet. Daarna kan het tijdens de borstvoeding als het nodig is. Bespreek dit vooraf met je dermatoloog.

Voor mannen: er is geen advies om te stoppen bij een kinderwens.

De afweging

Nemolizumab werkt gericht en vraagt geen vaste bloedcontroles. Mogelijke nadelen zijn meer astmaklachten bij een deel van de mensen en injecties voor langere tijd. Onbehandeld ernstig eczeem heeft ook gevolgen, voor slaap, werk, school en stemming. Jij en je dermatoloog bespreken wat voor jou zwaarder weegt en kijken regelmatig of dat nog klopt.

Neem contact op met je arts of verpleegkundige bij:

- meer benauwdheid, piepen of hoesten
- nieuwe blaren op de huid
- eczeem dat na 16 weken niet beter is
- zwangerschap of een zwangerschapswens

Neem dezelfde dag contact op bij:

- koorts of een ernstige infectie
- snel uitbreidende blaasjes of ronde wondjes op de huid met eczeem, vaak met koorts. Dit kan eczema herpeticum zijn.
- blaasjes zoals bij gordelroos of waterpokken
- een dik gezicht, dikke lippen of tong, benauwdheid of uitslag over het hele lichaam kort na een injectie. Bel 112 bij ernstige benauwdheid.

Veelgestelde vragen

Waarom werkt het vooral op de jeuk?

Nemolizumab remt interleukine-31, de stof die de jeuksignalen naar de zenuwen stuurt.

Mag ik alcohol drinken?

Er is geen wisselwerking met alcohol bekend. Matig gebruik is geen probleem.

Ik ben verkouden. Mag ik spuiten?

Bij een gewone verkoudheid zonder koorts mag je spuiten. Heb je koorts of ben je erg ziek, overleg dan eerst.

Mag ik stoppen als het eczeem weg is?

Stop niet zelf. Het eczeem komt dan vaak terug. Bespreek met je dermatoloog of de injecties minder vaak kunnen.

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

Samengesteld door dr. Annemie Galimont-Collen, dermatoloog, naar de productinformatie van nemolizumab (EMA), het Farmacotherapeutisch Kompas (nemolizumab, 2026) en de NVDV-richtlijn Constitutioneel eczeem (modules Biologics, 2025). Uitgave: onlinedermatologie.nl, oktober 2026.

Upadacitinib

Tabletten bij matig tot ernstig eczeem

Het doel van deze folder

Deze folder is voor mensen die starten met upadacitinib bij constitutioneel eczeem, ook wel atopisch eczeem genoemd. Je leest wat het medicijn doet, hoe je het gebruikt, welke controles nodig zijn en waar je zelf op let.

Wat is upadacitinib en hoe werkt het?

Upadacitinib is een JAK-remmer. JAK is een eiwit in de afweercellen dat de signalen van verschillende ontstekingsstoffen doorgeeft. Door JAK te remmen worden ontsteking en jeuk minder. Je neemt het in als tablet.

Upadacitinib geneest eczeem niet en verandert je aanleg niet. Het remt de ontsteking zolang je het gebruikt.

Waarom krijg je dit medicijn?

Je hebt matig tot ernstig eczeem dat met smeren niet genoeg rustig wordt. Upadacitinib is geregistreerd voor volwassenen en kinderen vanaf 12 jaar die minstens 30 kg wegen.

Voor de vergoeding gelden landelijke voorwaarden. Je dermatoloog weet of je in aanmerking komt.

JAK-remmers kunnen de kans op trombose, hart- en vaatziekten, ernstige infecties en sommige soorten kanker vergroten. Het Europees Geneesmiddelenbureau adviseert daarom: mensen van 65 jaar en ouder, mensen die roken of lang hebben gerookt, en mensen met (een verhoogd risico op) hart- en vaatziekten of kanker krijgen een JAK-remmer alleen als er geen goede andere behandeling is. Bij een verhoogd risico op trombose is extra voorzichtigheid nodig. Je arts kiest de laagste dosis die werkt.

Hoe gebruik je het?

- Hoe vaak: één keer per dag een tablet, elke dag op hetzelfde tijdstip, met of zonder eten.
- Dosis: meestal 15 mg per dag. Ben je jonger dan 65 jaar, dan kan je arts 30 mg voorschrijven als 15 mg niet genoeg helpt. Vanaf 65 jaar blijft het 15 mg.
- Slik de tablet heel door met water. Verander de dosis nooit zelf.

Een tablet vergeten?

Neem nooit een dubbele dosis om een vergeten dosis in te halen. Weet je niet wat je moet doen, vraag het dan je apotheek of arts.

Bewaren en reizen

Bewaar de tabletten in de verpakking bij kamertemperatuur. Neem ze op reis mee in de handbagage, met een medicijnpaspoort van de apotheek.

Wanneer merk je effect en hoe lang gebruik je het?

Veel mensen merken in de eerste dagen minder jeuk. Na 12 weken beoordeel je met je dermatoloog of het genoeg helpt. Is er dan geen verbetering, dan stop je.

Werkt het goed, dan is het een behandeling voor langere tijd. Gaat het lange tijd goed, dan bespreek je of een lagere dosis kan. Stop je, dan komt het eczeem vaak snel terug. Stop daarom niet zelf.

Blijf naast dit medicijn elke dag een vettende crème smeren. Je arts kan daarnaast een ontstekingsremmende crème of zalf voorschrijven.

Onderzoek vooraf en controles

Voor de start

- Je arts vraagt naar je gezondheid, roken, trombose, hart- en vaatziekten en kanker bij jezelf, je medicijnen en een zwangerschapswens.
- Bloedonderzoek: bloedbeeld, lever, nieren en cholesterol, en een test op hepatitis B en C. Voor tuberculose vul je een vragenlijst in en krijg je een longfoto. Soms volgt ook een bloedtest en een huidtest. Ben je jonger dan 18 jaar, dan krijg je een huidtest of een bloedtest, en soms ook een longfoto.
- Je arts kijkt welke vaccinaties je hebt gehad en of je waterpokken hebt gehad. Ben je 18 jaar of

ouder, dan wordt het vaccin tegen gordelroos zonder levend virus aangeraden, in 2 prikken en bij voorkeur vóór de start. Het wordt vergoed als je een JAK-remmer gebruikt; je eigen risico kan wel gelden.
- Kun je zwanger worden? Dan wordt een zwangerschap uitgesloten.
- Je arts kijkt naar je huid, omdat de kans op huidkanker iets groter is.

Tijdens de behandeling

Bloedonderzoek na 4 weken, na 12 tot 16 weken en daarna elke 6 maanden: bloedbeeld, lever en nieren. Het cholesterol wordt na 3 maanden opnieuw bepaald. Je dermatoloog kijkt ook regelmatig naar je huid.

Bijwerkingen

Vaak

- Verkoudheid en andere infecties van neus en keel.
- Puistjes (acne).
- Een koortslip of gordelroos.
- Hoofdpijn, misselijkheid of buikpijn.
- Hoger cholesterol en wat gewichtstoename.
- Een stijging van leverwaarden of van het spierenzym CK in het bloed.
- Huidkanker die geen melanoom is.

Soms

- Longontsteking of een andere ernstige infectie.
- Minder witte bloedcellen.

Zeldzaam maar belangrijk

- Trombose of een longembolie.
- Een hartinfarct of beroerte, vooral bij mensen met een verhoogd risico.
- Een ernstige allergische reactie.

Wat je zelf vermijdt of meldt

- Eet en drink geen grapefruit of grapefruitsap. Dat verhoogt de hoeveelheid upadacitinib in het bloed.
- Sommige medicijnen veranderen de hoeveelheid upadacitinib, zoals ketoconazol, itraconazol, claritromycine en rifampicine. Je arts en apotheek controleren dat.
- Rook je? Stoppen met roken verkleint de kans op trombose, hart- en vaatziekten en kanker. Je huisarts kan helpen.
- Bescherm je huid tegen de zon en ga niet onder de zonnebank.
- Meld een nieuw plekje op de huid dat niet geneest of verandert.
- Vertel elke arts, tandarts en apotheker dat je dit medicijn gebruikt.

Vaccinaties

- Levende vaccins krijg je niet tijdens de behandeling, zoals het vaccin tegen gele koorts, de BMR-prik en het waterpokkenvaccin. Heb je zo'n vaccin nodig, dan krijg je het minstens 4 weken vóór de start. Is het tijdens de behandeling toch nodig? Dan stop je minstens 1 week van tevoren met je JAK-remmer en start je pas 4 weken na de prik weer. Overleg dit altijd eerst met je arts.
- Vaccins zonder levend virus of bacterie mogen wel. De jaarlijkse griepprik en de vaccinatie tegen pneumokokken worden aangeraden. De griepprik is gratis via je huisarts. De pneumokokkenprik wordt vergoed uit je basisverzekering; je eigen risico kan wel gelden.
- Ga je op reis buiten Europa? Maak minimaal 2 tot 3 maanden voor vertrek een afspraak bij een reizigersvaccinatiebureau, zoals de GGD, en vertel dat je een JAK-remmer gebruikt. Levende reisvaccins, zoals gele koorts en tyfus via de mond, krijg je niet. De vaccins tegen dengue en chikungunya krijg je bij deze medicijnen ook niet. Laat malariapillen en antibiotica controleren door je apotheek.

Infecties en operaties

Door de remming van de afweer krijg je makkelijker een infectie, zoals gordelroos, een koortslip, een blaasontsteking of een longontsteking. Heb je koorts of een ernstige infectie, neem dan dezelfde dag contact op. Soms stop je tijdelijk.

Krijg je een operatie, of moet je lang stilliggen, bijvoorbeeld na een ongeluk of op een lange vlucht? Vertel dat je een JAK-remmer gebruikt. Stilliggen vergroot de kans op trombose. Je dermatoloog zegt of je tijdelijk stopt.

Kinderwens, zwangerschap en borstvoeding

Upadacitinib mag niet tijdens de zwangerschap. In dieronderzoek gaf het afwijkingen bij de vrucht. Gebruik goede anticonceptie tijdens de behandeling en tot minstens 4 weken na de laatste tablet. Word je toch zwanger, neem dan direct contact op.

Borstvoeding mag niet tijdens het gebruik.

Voor mannen: de bijsluiter noemt geen anticonceptie voor mannen. Over gebruik bij een

kinderwens is weinig bekend. Bespreek een kinderwens daarom vooraf met je dermatoloog.

De afweging

JAK-remmers werken snel, vaak al in de eerste dagen op de jeuk, en zijn tabletten. Ze vragen bloedcontroles en hebben zeldzame maar ernstige risico's, vooral bij mensen boven de 65, rokers en mensen met hart- en vaatziekten of kanker. Onbehandeld ernstig eczeem heeft ook gevolgen, voor slaap, werk, school en stemming. Jij en je dermatoloog bespreken wat voor jou zwaarder weegt en kijken regelmatig of dat nog klopt.

Neem contact op met je arts of verpleegkundige bij:

- puistjes, misselijkheid of andere bijwerkingen die hinderen
- een koortslip of infectie die niet over gaat
- een nieuw plekje op de huid
- eczeem dat na 12 weken niet beter is
- zwangerschap of een zwangerschapswens

Neem dezelfde dag contact op bij:

- pijn op de borst, plotseling kortademig zijn, of een pijnlijk, dik en warm been. Bel 112 bij ernstige benauwdheid of pijn op de borst. Bel ook direct 112 bij verschijnselen van een beroerte, zoals een scheve mond of een slappe arm.
- koorts of een ernstige infectie
- snel uitbreidende blaasjes of ronde wondjes op de huid met eczeem, vaak met koorts. Dit kan eczema herpeticum zijn.
- blaasjes zoals bij gordelroos of waterpokken
- nieuwe buikpijn met koorts
- spierpijn of spierzwakte met donkere urine

Veelgestelde vragen

Helpt upadacitinib snel?

Vaak wel. Veel mensen merken in de eerste week al minder jeuk.

Mag ik alcohol drinken?

Er is geen wisselwerking met alcohol bekend. Matig gebruik is geen probleem.

Waarom zoveel bloedonderzoek?

JAK-remmers kunnen het bloedbeeld, de lever en het cholesterol veranderen, meestal zonder dat je iets merkt. Met de controles ziet je arts dat op tijd.

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

Samengesteld door dr. Annemie Galimont, dermatoloog, naar de productinformatie van upadacitinib (EMA), het EMA-besluit over JAK-remmers (maart 2023), het Farmacotherapeutisch Kompas (upadacitinib, 2026), de NVDV-richtlijn Constitutioneel eczeem (modules JAK-remmers, 2025) en de conceptrichtlijn Screening en monitoring bij systemische medicatie voor inflammatoire dermatosen (NVDV, 2026). Uitgave: onlinedermatologie.nl, oktober 2026.

Abrocitinib

Tabletten bij matig tot ernstig eczeem

Het doel van deze folder

Deze folder is voor mensen die starten met abrocitinib bij constitutioneel eczeem, ook wel atopisch eczeem genoemd. Je leest wat het medicijn doet, hoe je het gebruikt, welke controles nodig zijn en waar je zelf op let.

Wat is abrocitinib en hoe werkt het?

Abrocitinib is een JAK-remmer. JAK is een eiwit in de afweercellen dat de signalen van verschillende ontstekingsstoffen doorgeeft. Door JAK te remmen worden ontsteking en jeuk minder. Je neemt het in als tablet.

Abrocitinib geneest eczeem niet en verandert je aanleg niet. Het remt de ontsteking zolang je het gebruikt.

Waarom krijg je dit medicijn?

Je hebt matig tot ernstig eczeem dat met smeren niet genoeg rustig wordt. Abrocitinib is geregistreerd voor volwassenen en kinderen vanaf 12 jaar.

Voor de vergoeding gelden landelijke voorwaarden. Je dermatoloog weet of je in aanmerking komt.

JAK-remmers kunnen de kans op trombose, hart- en vaatziekten, ernstige infecties en sommige soorten kanker vergroten. Het Europees Geneesmiddelenbureau adviseert daarom: mensen van 65 jaar en ouder, mensen die roken of lang hebben gerookt, en mensen met (een verhoogd risico op) hart- en vaatziekten of kanker krijgen een JAK-remmer alleen als er geen goede andere behandeling is. Bij een verhoogd risico op trombose is extra voorzichtigheid nodig. Je arts kiest de laagste dosis die werkt.

Hoe gebruik je het?

- Hoe vaak: één keer per dag een tablet, elke dag op hetzelfde tijdstip, met of zonder eten.
- Dosis: meestal 100 of 200 mg per dag. Vanaf 65 jaar is het 100 mg. Gaat het goed, dan kan je arts de dosis verlagen.
- Slik de tablet heel door met water. Verander de dosis nooit zelf.

Een tablet vergeten?

Neem nooit een dubbele dosis om een vergeten dosis in te halen. Weet je niet wat je moet doen, vraag het dan je apotheek of arts.

Bewaren en reizen

Bewaar de tabletten in de verpakking bij kamertemperatuur. Neem ze op reis mee in de handbagage, met een medicijnpaspoort van de apotheek.

Wanneer merk je effect en hoe lang gebruik je het?

Veel mensen merken in de eerste weken minder jeuk. Na 8 tot 12 weken beoordeel je met je dermatoloog of het genoeg helpt. Is er dan geen verbetering, dan stop je.

Werkt het goed, dan is het een behandeling voor langere tijd. Gaat het lange tijd goed, dan bespreek je of een lagere dosis kan. Stop je, dan komt het eczeem vaak snel terug. Stop daarom niet zelf.

Blijf naast dit medicijn elke dag een vettende crème smeren. Je arts kan daarnaast een ontstekingsremmende crème of zalf voorschrijven.

Onderzoek vooraf en controles

Voor de start

- Je arts vraagt naar je gezondheid, roken, trombose, hart- en vaatziekten en kanker bij jezelf, je medicijnen en een zwangerschapswens.
- Bloedonderzoek: bloedbeeld, lever, nieren en cholesterol, en een test op hepatitis B en C. Voor tuberculose vul je een vragenlijst in en krijg je een longfoto. Soms volgt ook een bloedtest en een huidtest. Ben je jonger dan 18 jaar, dan krijg je een huidtest of een bloedtest, en soms ook een longfoto.
- Je arts kijkt welke vaccinaties je hebt gehad en of je waterpokken hebt gehad. Ben je 18 jaar of

ouder, dan wordt het vaccin tegen gordelroos zonder levend virus aangeraden, in 2 prikken en bij voorkeur vóór de start. Het wordt vergoed als je een JAK-remmer gebruikt; je eigen risico kan wel gelden.
- Kun je zwanger worden? Dan wordt een zwangerschap uitgesloten.
- Je arts kijkt naar je huid, omdat de kans op huidkanker iets groter is.

Tijdens de behandeling

Bloedonderzoek na 4 weken, na 12 tot 16 weken en daarna elke 6 maanden: bloedbeeld, lever en nieren. Het cholesterol wordt na 3 maanden opnieuw bepaald. Je dermatoloog kijkt ook regelmatig naar je huid.

Bijwerkingen

Vaak

- Misselijkheid, vooral in de eerste weken. Dit is zelfs heel vaak.
- Hoofdpijn of duizeligheid.
- Puistjes (acne).
- Een koortslip of gordelroos.
- Braken of buikpijn.
- Een stijging van het spierenzym CK in het bloed.

Soms

- Longontsteking.
- Minder bloedplaatjes of witte bloedcellen.
- Hoger cholesterol.

Zeldzaam maar belangrijk

- Trombose of een longembolie.
- Een hartinfarct of beroerte, vooral bij mensen met een verhoogd risico.
- Een ernstige infectie.

Wat je zelf vermijdt of meldt

- Sommige medicijnen veranderen de hoeveelheid abrocitinib, zoals fluconazol, fluvoxamine, fluoxetine en rifampicine. Je arts en apotheek controleren dat.
- Gebruik je dabigatran, digoxine of clopidogrel? Overleg dan eerst met je arts, want abrocitinib kan de werking ervan veranderen.
- Rook je? Stoppen met roken verkleint de kans op trombose, hart- en vaatziekten en kanker. Je huisarts kan helpen.
- Bescherm je huid tegen de zon en ga niet onder de zonnebank.
- Meld een nieuw plekje op de huid dat niet geneest of verandert.
- Vertel elke arts, tandarts en apotheker dat je dit medicijn gebruikt.

Vaccinaties

- Levende vaccins krijg je niet tijdens de behandeling, zoals het vaccin tegen gele koorts, de BMR-prik en het waterpokkenvaccin. Heb je zo'n vaccin nodig, dan krijg je het minstens 4 weken vóór de start. Is het tijdens de behandeling toch nodig? Dan stop je minstens 1 week van tevoren met je JAK-remmer en start je pas 4 weken na de prik weer. Overleg dit altijd eerst met je arts.
- Vaccins zonder levend virus of bacterie mogen wel. De jaarlijkse griepprik en de vaccinatie tegen pneumokokken worden aangeraden. De griepprik is gratis via je huisarts. De pneumokokkenprik wordt vergoed uit je basisverzekering; je eigen risico kan wel gelden.
- Ga je op reis buiten Europa? Maak minimaal 2 tot 3 maanden voor vertrek een afspraak bij een reizigersvaccinatiebureau, zoals de GGD, en vertel dat je een JAK-remmer gebruikt. Levende reisvaccins, zoals gele koorts en tyfus via de mond, krijg je niet. De vaccins tegen dengue en chikungunya krijg je bij deze medicijnen ook niet. Laat malariapillen en antibiotica controleren door je apotheek.

Infecties en operaties

Door de remming van de afweer krijg je makkelijker een infectie, zoals gordelroos, een koortslip, een blaasontsteking of een longontsteking. Heb je koorts of een ernstige infectie, neem dan dezelfde dag contact op. Soms stop je tijdelijk.

Krijg je een operatie, of moet je lang stilliggen, bijvoorbeeld na een ongeluk of op een lange vlucht? Vertel dat je een JAK-remmer gebruikt. Stilliggen vergroot de kans op trombose. Je dermatoloog zegt of je tijdelijk stopt.

Kinderwens, zwangerschap en borstvoeding

Abrocitinib mag niet tijdens de zwangerschap. In dieronderzoek gaf het afwijkingen bij de vrucht. Gebruik goede anticonceptie tijdens de behandeling en tot minstens 1 maand na de laatste tablet. Word je toch zwanger, neem dan direct contact op.

Borstvoeding mag niet tijdens het gebruik.

Voor mannen: de bijsluiter noemt geen anticonceptie voor mannen. Over gebruik bij een kinderwens is weinig bekend. Bespreek een kinderwens daarom vooraf met je dermatoloog.

De afweging

JAK-remmers werken snel, vaak al in de eerste dagen op de jeuk, en zijn tabletten. Ze vragen bloedcontroles en hebben zeldzame maar ernstige risico's, vooral bij mensen boven de 65, rokers en mensen met hart- en vaatziekten of kanker. Onbehandeld ernstig eczeem heeft ook gevolgen, voor slaap, werk, school en stemming. Jij en je dermatoloog bespreken wat voor jou zwaarder weegt en kijken regelmatig of dat nog klopt.

Neem contact op met je arts of verpleegkundige bij:

- puistjes, misselijkheid of andere bijwerkingen die hinderen
- een koortslip of infectie die niet over gaat
- een nieuw plekje op de huid
- eczeem dat na 12 weken niet beter is
- zwangerschap of een zwangerschapswens

Neem dezelfde dag contact op bij:

- pijn op de borst, plotseling kortademig zijn, of een pijnlijk, dik en warm been. Bel 112 bij ernstige benauwdheid of pijn op de borst. Bel ook direct 112 bij verschijnselen van een beroerte, zoals een scheve mond of een slappe arm.
- koorts of een ernstige infectie
- snel uitbreidende blaasjes of ronde wondjes op de huid met eczeem, vaak met koorts. Dit kan eczema herpeticum zijn.
- blaasjes zoals bij gordelroos of waterpokken
- nieuwe buikpijn met koorts
- spierpijn of spierzwakte met donkere urine

Veelgestelde vragen

Ik ben misselijk. Wat kan ik doen?

Neem de tablet bij het eten. De misselijkheid wordt meestal na een paar weken minder. Houdt het aan, overleg dan met je arts.

Wanneer weet ik of het werkt?

Na 8 tot 12 weken beoordeel je dat met je dermatoloog. Is er dan geen verbetering, dan is de kans klein dat het later nog komt.

Mag ik alcohol drinken?

Er is geen wisselwerking met alcohol bekend. Matig gebruik is geen probleem.

Waarom zoveel bloedonderzoek?

JAK-remmers kunnen het bloedbeeld, de lever en het cholesterol veranderen, meestal zonder dat je iets merkt. Met de controles ziet je arts dat op tijd.

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

Samengesteld door dr. Annemie Galimont, dermatoloog, naar de productinformatie van abrocitinib (EMA), het EMA-besluit over JAK-remmers (maart 2023), het Farmacotherapeutisch Kompas (abrocitinib, 2026), de NVDV-richtlijn Constitutioneel eczeem (modules JAK-remmers, 2025) en de conceptrichtlijn Screening en monitoring bij systemische medicatie voor inflammatoire dermatosen (NVDV, 2026). Uitgave: onlinedermatologie.nl, oktober 2026.

Baricitinib

Tabletten bij matig tot ernstig eczeem

Het doel van deze folder

Deze folder is voor mensen die starten met baricitinib bij constitutioneel eczeem, ook wel atopisch eczeem genoemd. Op de laatste pagina staat informatie voor ouders. Je leest wat het medicijn doet, hoe je het gebruikt, welke controles nodig zijn en waar je zelf op let.

Wat is baricitinib en hoe werkt het?

Baricitinib is een JAK-remmer. JAK is een eiwit in de afweercellen dat de signalen van verschillende ontstekingsstoffen doorgeeft. Door JAK te remmen worden ontsteking en jeuk minder. Je neemt het in als tablet.

Baricitinib geneest eczeem niet en verandert je aanleg niet. Het remt de ontsteking zolang je het gebruikt.

Waarom krijg je dit medicijn?

Je hebt matig tot ernstig eczeem dat met smeren niet genoeg rustig wordt. Baricitinib is geregistreerd voor volwassenen en kinderen vanaf 2 jaar.

Voor de vergoeding gelden landelijke voorwaarden. Je dermatoloog weet of je in aanmerking komt.

JAK-remmers kunnen de kans op trombose, hart- en vaatziekten, ernstige infecties en sommige soorten kanker vergroten. Het Europees Geneesmiddelenbureau adviseert daarom: mensen van 65 jaar en ouder, mensen die roken of lang hebben gerookt, en mensen met (een verhoogd risico op) hart- en vaatziekten of kanker krijgen een JAK-remmer alleen als er geen goede andere behandeling is. Bij een verhoogd risico op trombose is extra voorzichtigheid nodig. Je arts kiest de laagste dosis die werkt.

Hoe gebruik je het?

- Hoe vaak: één keer per dag een tablet, elke dag op hetzelfde tijdstip, met of zonder eten.
- Dosis volwassenen: meestal 4 mg per dag. Vanaf 65 jaar is het 2 mg. Bij een verhoogd risico op trombose, hart- en vaatziekten, kanker of infecties kan je arts ook voor 2 mg kiezen, en ook als het eczeem lange tijd rustig is.
- Bij een minder goede nierfunctie is de dosis lager.
- Slik de tablet heel door met water. Verander de dosis nooit zelf.

Een tablet vergeten?

Neem nooit een dubbele dosis om een vergeten dosis in te halen. Weet je niet wat je moet doen, vraag het dan je apotheek of arts.

Bewaren en reizen

Bewaar de tabletten in de verpakking bij kamertemperatuur. Neem ze op reis mee in de handbagage, met een medicijnpaspoort van de apotheek.

Wanneer merk je effect en hoe lang gebruik je het?

Veel mensen merken in de eerste dagen tot weken minder jeuk. Na 8 tot 12 weken beoordeel je met je dermatoloog of het genoeg helpt. Is er dan geen verbetering, dan stop je.

Werkt het goed, dan is het een behandeling voor langere tijd. Gaat het lange tijd goed, dan bespreek je of een lagere dosis kan. Stop je, dan komt het eczeem vaak snel terug. Stop daarom niet zelf.

Blijf naast dit medicijn elke dag een vettende crème smeren. Je arts kan daarnaast een ontstekingsremmende crème of zalf voorschrijven.

Onderzoek vooraf en controles

Voor de start

- Je arts vraagt naar je gezondheid, roken, trombose, hart- en vaatziekten en kanker bij jezelf, je medicijnen en een zwangerschapswens.
- Bloedonderzoek: bloedbeeld, lever, nieren en cholesterol, en een test op hepatitis B en C. Voor tuberculose vul je een vragenlijst in en krijg je een longfoto. Soms volgt ook een bloedtest en een huidtest. Ben je jonger dan 18 jaar, dan krijg

je een huidtest of een bloedtest, en soms ook een longfoto.
- Je arts kijkt welke vaccinaties je hebt gehad en of je waterpokken hebt gehad. Ben je 18 jaar of ouder, dan wordt het vaccin tegen gordelroos zonder levend virus aangeraden, in 2 prikken en bij voorkeur vóór de start. Het wordt vergoed als je een JAK-remmer gebruikt; je eigen risico kan wel gelden.
- Kun je zwanger worden? Dan wordt een zwangerschap uitgesloten.
- Je arts kijkt naar je huid, omdat de kans op huidkanker iets groter is.

Tijdens de behandeling

Bloedonderzoek na 4 weken, na 12 tot 16 weken en daarna elke 6 maanden: bloedbeeld, lever en nieren. Het cholesterol wordt na 3 maanden opnieuw bepaald. Je dermatoloog kijkt ook regelmatig naar je huid.

Bijwerkingen

Vaak

- Verkoudheid en andere infecties van neus en keel.
- Hoger cholesterol.
- Een koortslip of gordelroos.
- Blaasontsteking.
- Hoofdpijn, misselijkheid of buikpijn.
- Puistjes (acne) of huiduitslag.
- Een stijging van leverwaarden of van het spierenzym CK in het bloed.

Soms

- Longontsteking.
- Zwelling van het gezicht of galbulten.
- Minder witte bloedcellen.

Zeldzaam maar belangrijk

- Trombose of een longembolie.
- Een hartinfarct of beroerte, vooral bij mensen met een verhoogd risico.
- Een ernstige infectie.

Wat je zelf vermijdt of meldt

- Probenecide, een middel tegen jicht, verhoogt de hoeveelheid baricitinib. Dan is de dosis lager.
- Rook je? Stoppen met roken verkleint de kans op trombose, hart- en vaatziekten en kanker. Je huisarts kan helpen.
- Bescherm je huid tegen de zon en ga niet onder de zonnebank.
- Meld een nieuw plekje op de huid dat niet geneest of verandert.
- Vertel elke arts, tandarts en apotheker dat je dit medicijn gebruikt.

Vaccinaties

- Levende vaccins krijg je niet tijdens de behandeling, zoals het vaccin tegen gele koorts, de BMR-prik en het waterpokkenvaccin. Heb je zo'n vaccin nodig, dan krijg je het minstens 4 weken vóór de start. Is het tijdens de behandeling toch nodig? Dan stop je minstens 1 week van tevoren met je JAK-remmer en start je pas 4 weken na de prik weer. Overleg dit altijd eerst met je arts.
- Vaccins zonder levend virus of bacterie mogen wel. De jaarlijkse griepprik en de vaccinatie tegen pneumokokken worden aangeraden. De griepprik is gratis via je huisarts. De pneumokokkenprik wordt vergoed uit je basisverzekering; je eigen risico kan wel gelden.
- Ga je op reis buiten Europa? Maak minimaal 2 tot 3 maanden voor vertrek een afspraak bij een reizigersvaccinatiebureau, zoals de GGD, en vertel dat je een JAK-remmer gebruikt. Levende reisvaccins, zoals gele koorts en tyfus via de mond, krijg je niet. De vaccins tegen dengue en chikungunya krijg je bij deze medicijnen ook niet. Laat malariapillen en antibiotica controleren door je apotheek.

Infecties en operaties

Door de remming van de afweer krijg je makkelijker een infectie, zoals gordelroos, een koortslip, een blaasontsteking of een longontsteking. Heb je koorts of een ernstige infectie, neem dan dezelfde dag contact op. Soms stop je tijdelijk.

Krijg je een operatie, of moet je lang stilliggen, bijvoorbeeld na een ongeluk of op een lange vlucht? Vertel dat je een JAK-remmer gebruikt. Stilliggen vergroot de kans op trombose. Je dermatoloog zegt of je tijdelijk stopt.

Kinderwens, zwangerschap en borstvoeding

Baricitinib mag niet tijdens de zwangerschap. In dieronderzoek gaf het afwijkingen bij de vrucht. Gebruik goede anticonceptie tijdens de behandeling en tot minstens 1 week na de laatste tablet. Word je toch zwanger, neem dan direct contact op.

Borstvoeding mag niet tijdens het gebruik.

Voor mannen: de bijsluiter noemt geen anticonceptie voor mannen. Over gebruik bij een

kinderwens is weinig bekend. Bespreek een kinderwens daarom vooraf met je dermatoloog.

De afweging

JAK-remmers werken snel, vaak al in de eerste dagen op de jeuk, en zijn tabletten. Ze vragen bloedcontroles en hebben zeldzame maar ernstige risico's, vooral bij mensen boven de 65, rokers en mensen met hart- en vaatziekten of kanker. Onbehandeld ernstig eczeem heeft ook gevolgen, voor slaap, werk, school en stemming. Jij en je dermatoloog bespreken wat voor jou zwaarder weegt en kijken regelmatig of dat nog klopt.

Neem contact op met je arts of verpleegkundige bij:

- puistjes, misselijkheid of andere bijwerkingen die hinderen
- een koortslip of infectie die niet over gaat
- een nieuw plekje op de huid
- eczeem dat na 12 weken niet beter is
- zwangerschap of een zwangerschapswens

Neem dezelfde dag contact op bij:

- pijn op de borst, plotseling kortademig zijn, of een pijnlijk, dik en warm been. Bel 112 bij ernstige benauwdheid of pijn op de borst. Bel ook direct 112 bij verschijnselen van een beroerte, zoals een scheve mond of een slappe arm.
- koorts of een ernstige infectie
- snel uitbreidende blaasjes of ronde wondjes op de huid met eczeem, vaak met koorts. Dit kan eczema herpeticum zijn.
- blaasjes zoals bij gordelroos of waterpokken
- nieuwe buikpijn met koorts
- spierpijn of spierzwakte met donkere urine

Veelgestelde vragen

Waarom is de evaluatie al na 8 tot 12 weken?

Baricitinib werkt snel. Is er na 8 tot 12 weken geen verbetering, dan is de kans klein dat het later nog komt.

Voor ouders: baricitinib bij kinderen

Baricitinib mag bij kinderen vanaf 2 jaar met matig tot ernstig eczeem. Alle informatie in deze folder geldt ook voor kinderen.

Dosis

Kinderen van 30 kg en meer krijgen meestal 4 mg per dag, kinderen van 10 tot 30 kg 2 mg per dag. Kan je kind de tablet niet slikken? Dan mag je de tablet in een beetje water laten uiteenvallen en dat meteen laten opdrinken.

Vaccinaties

- De prikken zonder levend virus uit het Rijksvaccinatieprogramma gaan gewoon door.
- Levende vaccins krijgt je kind niet tijdens baricitinib, ook niet de tweede BMR-prik. Daarom wordt die prik vaak vervroegd, zodat je kind hem vóór de start krijgt. Overleg altijd met je arts.

Mag ik alcohol drinken?

Er is geen wisselwerking met alcohol bekend. Matig gebruik is geen probleem.

Waarom zoveel bloedonderzoek?

JAK-remmers kunnen het bloedbeeld, de lever en het cholesterol veranderen, meestal zonder dat je iets merkt. Met de controles ziet je arts dat op tijd.

- Je arts vraagt of je kind waterpokken heeft gehad. Bij twijfel volgt soms bloedonderzoek.

Controles

Bloedonderzoek na 4 weken, na 12 tot 16 weken en daarna elke 3 tot 6 maanden. Het cholesterol wordt bij de start, na 12 tot 16 weken en daarna eens per jaar bepaald. Op hepatitis wordt alleen getest bij een verhoogd risico. Je arts volgt ook de groei.

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

Samengesteld door dr. Annemie Galimont, dermatoloog, naar de productinformatie van baricitinib (EMA), het EMA-besluit over JAK-remmers (maart 2023), het Farmacotherapeutisch Kompas (baricitinib, 2026), de NVDV-richtlijn Constitutioneel eczeem (modules JAK-remmers en kinderen en adolescenten, 2025) en de conceptrichtlijn Screening en monitoring bij systemische medicatie voor inflammatoire dermatosen (NVDV, 2026). Uitgave: onlinedermatologie.nl, oktober 2026.